

1. მუნიციპალიტეტის ხედვა, მიზნები და ამოცანები

ხედვის, როგორც ყოვლისმომცველი, საბოლოო მიზნის მისაღწევად აუცილებელია მუნიციპალიტეტის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პროცესებში სამოქალაქო და კერძო სექტორის, აკადემიური წრეებისა და დონორების ჩართვა, რომელთა ინიციატივები, პროექტები და პროგრამები თავის წვლილს შეიტანს მოსახლეობის კეთილდღეობის გაუმჯობესებასა და ცხოვრების ხარისხის ამაღლებაში.

ხედვა: სამტრედიის მუნიციპალიტეტი მიმზიდველია ცხოვრებისა და ბიზნესის საწარმოებლად როგორც ქალაქად, ისე სოფლად. შექმნილია ინვესტირებისთვის კარგი გარემო, არსებული ეკონომიკური შესაძლებლობები გამოყენებულია მუნიციპალიტეტის ყველა დასახლებაში.

მიზანი 1.	ბიზნესის მხარდაჭერა და ინვესტირებისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა.
ამოცანა 1.1	მუნიციპალიტეტის შესახებ ცნობადობის ამაღლება და მარკეტინგული მასალების მომზადება.
ამოცანა 1.2	ადგილობრივი წარმოების მათ შორის აგრარული პროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა.
ამოცანა 1.3	საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და ახლის მშენებლობა.
ამოცანა 1.4	მცირე და საშუალო საწარმოებისა და ეკონომიკის ზრდაზე ორიენტირებული სექტორების ხელშეწყობა;
ამოცანა 1.5	მუნიციპალიტეტის სოციალური საწარმოების შექმნის სავალდებულო პროგრამები, რომლებიც ეკონომიკურ განვითარებას შეუწყობს ხელს, ასევე მოახდენს სოციალურად დაუცველი ფენების დასაქმებას (ტერიტორიული ფილიალები, საწარმოები სოფლებში);
შედეგი 1.	ახალი შექმნილი სტაბილური სამუშაო ადგილები ბიზნეს სექტორში. სამრეწველო მცირე და საშუალო ბიზნესის ინვესტიციების გაზრდა. ინოვაციური პროდუქტების გამოყენების მიზნით მცირე და საშუალო საწარმოების შესაძლებლობების გაზრდა. განვითარებული ახალი პროდუქტები და სერვისები, მათ შორის რომელთაც საექსპორტო პოტენციალი გააჩნიათ. ადგილობრივი მოსახლეობის გაზრდილი შემოსავლები. გაუმჯობესებული ცხოვრების დონე. ბიზნესის წარმოების გაზრდილი შესაძლებლობები. სოციალური ეფექტის მხრივ პროექტის გახორციელება ხელს შეუწყობს ქალაქისა და ადმინისტრაციული ერთეულის მოსახლეობის როგორც ქვეითად, ასევე ტრანსპორტით გადაადგილებას. ასევე მნიშვნელოვანია პროექტის ეკონომიკური ეფექტიანობაც გაუმჯობესებული გზის საფარი ხელს შეუწყობს საწვავის ხარჯის შემცირებას და მინიმუმამდე დავა გზის ამტვერიანობისა და გამონაბოლქვის რაოდენობა, რითიც გაუმჯობესდება ეკოლოგიური პირობები. მოჰყვება ბიზნეს ლოკაციების განვითარება. უზრუნველყოფილია მოსახლეობისთვის უწყვეტი წყლის მიწოდება და გაუმჯობესებულია ხარისხი. ქალაქის იერსახის

	მნიშვნელოვნად გაუმჯობესება, კომფორტული გარემოს შექმნა და მოსახლეობისთვის ეკონომიკური სარგებლის მოტანა. სოციალური პასუხისმგებლობის ვალდებულება და საგადასახადო შეღავათები, ბიზნეს სუბიექტებში საკანონმდებლო დონეზე.
მიზანი 2.	მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისათვის კომფორტულ გარემოში ცხოვრების უზრუნველყოფა და სოციალური მდგომარეობის გაუმჯობესება.
ამოცანა 2.1	ნარჩენების მართვის სისტემის გამართვა;
ამოცანა 2.2	გარემოს დაცვა და გამწვანება;
ამოცანა 2.3	კომუნალური ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება;
ამოცანა 2.4	წყლის სისტემების რეაბილიტაცია ექსპლოატაცია;
ამოცანა 2.5	საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურების გაუმჯობესება.
	შედეგი 2. მუნიციპალიტეტის მთლიანი მოსახლეობის ათვისება და მომსახურება ნარჩენების გატანით. დაბინძურებული წყლები გაიწმინდება და არ დაბინძურდება მდინარე რიონი. ჯანდაცვის სერვისებზე გაზრდილი ხელმისაწვდომობა. გაუმჯობესებული მოსახლეობის სოციალური მდგომარეობა. სოციალურად დაუცველი ოჯახებისთვის უზრუნველყოფილია დამატებითი სოციალური დახმარებით.
მიზანი 3.	მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების მხარდაჭერა მათ შორის განათლების კულტურის და სპორტის სერვისების გაუმჯობესება.
ამოცანა 3.1	ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაცია.
ამოცანა 3.2	ახალგაზრდების ჩართულობის ზრდა ადგილობრივ კულტურულ ცხოვრებაში.
ამოცანა 3.3	განათლების სერვისების გაუმჯობესება.
	შედეგი 3. აშენდება თანამდეროვე სტანდარტების ახალი საბავშვო ბაღი; აღნიშნული პროექტის განხორციელებით ბაღი მოემსახურება დაახლოებით 80 პირდაპირი და 150 არაპირდაპირ ბენეფიციარს, გაუმჯობესდება ეკონომიკური მდგომარეობა. ახალგაზრდა თაობა მეტად იქნება ჩართული სხვადასხვა სპორტულ და კულტურულ აქტივობაში. ხელი შეეწყობა გამოვლინდეს წარმატებული სპორტსმენები და კულტური მოღვაწეები.
მიზანი 4.	ადგილობრივი მოსახლეობის ეკონომიკური მდგომარეობის გაუმჯობესება სასოფლო-სამეურნეო დარგის განვითარების ხელშეწყობით.
ამოცანა 4.1	სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა დარგების შემნახველი და გადამამუშავებელი საწარმოების შექმნის სტიმულირება;
ამოცანა 4.2	ფერმერთა ცოდნის დონის სისტემატური ამაღლების სტიმულირება;
ამოცანა 4.3	მიწის საკადასტრო მონაცემების განახლება და კატეგორიზაცია;
ამოცანა 4.4	საირიგაციო და სამელიორაციო სისტემების რეაბილიტაცია;
ამოცანა 4.5	ნიადაგის ნაყოფიერების მენეჯმენტის სისტემის შექმნა.

შედეგი 4.	განახლებული საკადასტრო მონაცემები უზრუნველყოფს ფართობების ოპტიმალურად გამოყენებას. სრულად არის გამოყენებული სახნავ სათესი ფართობები. წარმოებული აგრარული პროდუქცია გადამუშავდება საბოლოო სახით და რეალიზდება როგორც მზა პროდუქცია. მეცხოველეობის დარგში ვეტერინალური პრობლემები მინიმუმამდეა დასული, გაზრდილია პირუტყვის წველადობა. მიწის ნაყოფიერების ამაღლებით და სრულფასოვანი აგროტექნიკის გამო გაზრდილია მოსავლიანობა.
მიზანი 5.	ტურიზმის განვითარებისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა და მუნიციპალიტეტის ტურისტული შესაძლებლობების პოპულარიზაცია
ამოცანა 5.1	მუნიციპალიტეტის სავაჭრო ცენტრად ქცევის ხელშეწყობა ადგილობრივი ბაზრების მოწესრიგებით;
ამოცანა 5.2	ადგილობრივ და საერთაშორისო დონეზე მუნიციპალიტეტის ტურისტული რესურსების პოპულარიზაცია;
ამოცანა 5.3	პარკებისა და სკვერების გამწვანება, ტურისტული-გასართობი ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება;
ამოცანა 5.4	ბალნეოლოგიური კურორტების რესურსის გამოყენების ხელშეწყობა;
ამოცანა 5.5	ინვესტიციების მოძიების მიმართულებით აქტიური მუშაობა.
შედეგი 5.	მუნიციპალიტეტი არის რეგიონის ერთ-ერთი სავაჭრო ცენტრი, რითაც გაიზარდა მოსახლეობის შემოსავლები და ხელი შეეწყო პროდუქტების რეალიზაციას. მუნიციპალიტეტის ტურისტული პოტენციალი პოპულარიზებულია, რის შესაბამისადაც გაიზარდა მუნიციპალიტეტში ტურისტების ნაკადი. ბალნეოლოგიური კურორტების ტურისტული რესურსი ათვისებულია. გასართობი-ტურისტული ინფრასტრუქტურა მოწესრიგებულია, რითაც სარგებლობენ, როგორც ადგილობრივები, ისე ტურისტები. გაზრდილია ტურისტული რესურსის მიწოდებაში ჩართული მოსახლეობის წილი.

2. სიტუაციის ანალიზი

2.1. ძირითადი სოციალურ-ეკონომიკური მონაცემების მიმოხილვა

სამტრედიის მუნიციპალიტეტი მდებარეობს დასავლეთ საქართველოში, იმერეთის რეგიონის დასავლეთ ნაწილში და ესაზღვრება სამეგრელოს და გურიის მხარეებს; კერძოდ, აბაშის, ლანჩხუთის, ვანის, ხონის, წყალტუბოს და ჩოხატაურის მუნიციპალიტეტებს. მისი ძირითადი ნაწილი კოლხეთის დაბლობზეა განლაგებული, ხოლო მცირე ნაწილი საჯავახოს ზეგანზეა შეფენილი, სადაც ძირითადად მთიანი სოფლებია განლაგებული. მუნიციპალიტეტის ტერიტორია **36,429** ჰა–ს შეადგენს.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტი წარმოადგენს სარკინიგზო და საავტომობილო კვანძს. მუნიციპალიტეტზე გადის საავტომობილო მაგისტრალები **ს1** და **ს12**, საქართველოს ცენტრალური რკინიგზის **31** კილომეტრიანი მონაკვეთი. მანძილი მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციულ ცენტრსა და ქუთაისს შორის **33.3** კმ-ია, ხოლო ქალაქ სამტრედიასა და თბილისს შორის - **260** კმ-ია; ქალაქი სამტრედია ფოთის პორტიდან დაცილებულია **65** კმ-ით, ხოლო ბათუმის პორტიდან **113** კმ-ით. ქალაქ სამტრედიიდან **11** კილომეტრში მდებარეობს დავით აღმაშენებლის სახელობის საერთაშორისო აეროპორტი.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტი მდინარე რიონის გარშემოა განლაგებული, რომელიც მას შუაზე კვეთს. მუნიციპალიტეტის ფარგლებში რიონის სიგრძე **35** კმ-ია. მდინარის მარჯვენა შენაკადებია ცხენისწყალი, გუბისწყალი და ჭურთავა, ხოლო მარცხენა შენაკადებია ჭოგნარა და ხევისწყალი.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტი დაყოფილია **15** ადმინისტრაციული ერთეულად. მუნიციპალიტეტში **56** დასახლებაა, მათ შორის ერთი ქალაქი, ერთი დაბა და **54** სოფელი, საიდანაც **27** მაღალმთიანი სოფელია. მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ცენტრია ქალაქი სამტრედია. (იხ. დანართი N 1)

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში მოიპოვება სხვადასხვა ბუნებრივი რესურსები. მუნიციპალიტეტში უხვად არის ქვიშა-ხრეში და ინერტული მასალები, აგრეთვე სხვადასხვა სამშენებლო რესურსები, როგორცაა სააგურე თიხები. მუნიციპალიტეტი მდიდარია მტკნარი წყლის რესურსებით.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტის მოსახლეობა **2019** წლის **1** იანვრის სტატისტიკით შეადგენს **45,0** ათას კაცს, რაც მთლიანად რეგიონის მოსახლეობის **9%**-ია. მათგან ქალაქად მცხოვრებთა რაოდენობა, მუნიციპალიტეტის ფარგლებში, **56%**-ია, ხოლო **4%** ნაწილდება სასოფლო დასახლებებზე. მოსახლეობის რიცხოვნობა ბოლო **5** წლის მანძილზე (**2015-2019**წწ.) შემცირდა **7%**-ით. კლებადი ტენდენციით ხასიათდება მოსახლეობის სიმჭიდროვე ერთ კვ.კმ-ზე ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში (**-7%**) და **2019** წლის **1** იანვრის მონაცემებით შეადგინა **123,6** კაც/კვ.კმ-ზე.

აღნიშნული მიგრაციული დინამიკა ბოლო წლების განმავლობაში განპირობებულია უმუშევრობის მაღალი დონით, ამასთან – დასაქმებულთა დაბალი ანაზღაურება აიძულებს მოსახლეობის დიდ ნაწილს ემიოს სამსახური საზღვარგარეთ, ხოლო საზღვარგარეთ მიღებული შემოსავლით საქართველოში დარჩენილი ოჯახები არჩინოს. ფინანსური დახმარება, რომელსაც ქართველი ემიგრანტები თავიანთ ოჯახებს უგზავნიან, მათი

შემოსავლების მნიშვნელოვან ნაწილს შეადგენს. შრომითი მიგრაცია განპირობებულია ორი ძირითადი ფაქტორით: მიმღებ ქვეყნებში არსებული მაღალი მოთხოვნა მუშახელზე და მშობლიურ ქვეყნებში მუშახელის ჭარბი ოდენობა და უმუშევრობის მაღალი დონე. შესაბამისად, მუშახელს, რომელიც დაუსაქმებელია ან არასრულად არის დასაქმებული მშობლიურ ქვეყანაში აქვს სტიმული დატოვოს ქვეყანა.

2014 წლის მოსახლეობის საყოველთაო აღწერის შედეგებით ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობის წილი **15+** ასაკის მოსახლეობაში არის **66%**. **2018** წლის მონაცემებით მუნიციპალიტეტში ბიზნეს სუბიექტების წილი რეგიონულ მაჩვენებელთან მიმართებაში **8%-ია** და **1%-იანი** ზრდით ხასიათდება (**2015 - 2018წწ.**). სექტორულ კრილში თუ განვიხილავთ, მუნიციპალიტეტში ყველაზე დიდი მოცულობა უკავია საბითუმო და საცალო ვაჭრობას, თუმცა **2015** წლიდან **2018** წლამდე **21%-იანი** კლება შეინიშნება. კლებადი მაჩვენებლით ხასიათდება დამამუშავებელი მრეწველობაც (**-17%**). არასტაბილური ზრდა არის განთავსების საშუალებებით უზრუნველყოფის და საკვების მიწოდების საქმიანობებში (**4%**) და მუნიციპალიტეტზე მთლიანი რეგიონის მაჩვენებლის **7%** მოდის. სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ეკონომიკურად აქტიური მოსახლეობა დასაქმებულია საჯარო სტრუქტურებში, განათლებაში, სოფლის მეურნეობის პროდუქციის წარმოებაში და სატრანსპორტო სექტორში. ერთ-ერთი მსხვილი დამსაქმებელია საქართველოს რკინიგზა.

სამტრედია იმერეთის ყველაზე ურბანიზებული მუნიციპალიტეტია, ქუთაისის მუნიციპალიტეტის შემდეგ და ყველაზე ურბანიზებული სათემო მუნიციპალიტეტი საქართველოში ბორჯომის და ხაშურის მუნიციპალიტეტების შემდეგ.

2.2. მუნიციპალიტეტის ეკონომიკა

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში განვითარებულია როგორც სასოფლო-სამეურნეო წარმოება და გადამამუშავება, ასევე არასასოფლო-სამეურნეო ბიზნესი. მრეწველობის დარგები სამტრედიის მუნიციპალიტეტში (მშენებლობა, სამთომოპოვებითი მრეწველობა, გადამამუშავებელი მრეწველობა) სხვა მუნიციპალიტეტებთან შედარებით მეტად განვითარებულია.

განსაკუთრებით აღსანიშნავია ბოლო ორი წლის განმავლობაში მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე შექმნილი ორი კომპანია, რომელმაც განახორციელა ერთი მილიონი ევროს ინვესტიცია და დაასაქმა **75** ადამიანი, კომპანია აწარმოებს სპორტული მისურებსა და შორტებს, რომლებიც გააქვს საექსპორტოდ და მეორე კომპანია რომელშიც სახელმწიფოსა და კერძო სექტორის თანამშრომლობით ჯამში განხორციელდა **5,0** (ხუთი) მილიონი ლარის ინვესტიცია. კომპანია აგრო პროდუქციას აწარმოებს (სალათის ფოთოლი, კიტრი, პომიდორი და ა.შ). სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე იწარმოება ელექტროენერგია. მუნიციპალიტეტში მდებარეობს ვარციხეჰესი, რომელიც ოთხი გენერატორისაგან შედგება და სრული დატვირთვის შემთხვევაში საათში გამოიმუშავებს **80** მეგავატ ენერჯის.

2019 წლის მონაცემებით სამტრედიაში მოქმედებს **5** ბანკი და **7** მიკროსაფინანსო ორგანიზაცია. აღნიშნული საფინანსო ინსტიტუტების მიერ ძირითადად დაკრედიტება ხდება სასოფლო-სამეურნეო, მცირე და საშუალო ბიზნესის.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტი ერთგვარი სავაჭრო ცენტრია უახლოესი მუნიციპალიტეტებისათვის: აბაშა, ხონი, ვანი, სენაკი, ჩოხატაური, წყალტუბოს ნაწილი, ლანჩხუთი. ქალაქ სამტრედიაში განთავსებულ აგრარულ ბაზარში ხორციელდება

ახლომდებარე მუნიციპალიტეტებში წარმოებული ისეთი პროდუქციის რეალიზება, როგორცაა ბოსტნეული, ხილი, რძის ნაწარმი (რძე, ყველი, სულგუნი, ხაჭო, ნადული), ხორცი (როგორც ფრინველის ასევე პირუტყვის). აღნიშნული მუნიციპალიტეტებიდან, სამტრედიაში დადიან საყოფაცხოვრებო ინვენტარის შესაძენად (მაგალითად. ტანსაცმელი. ავეჯი, ტექნიკა, და.ა.შ). მუნიციპალიტეტში, აგრარული პროდუქციის შესაძენად თუ სარეალიზაციოდ დადიან მოშორებული მუნიციპალიტეტებიდანაც, მაგალითად, ახალციხე, ახალქალაქი, მარნეული, ბათუმი და გორი.

მუნიციპალიტეტში ბოლო პერიოდში ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა რაოდენობის მკვეთრად მატებამ გამოიწვია ავტო-ტექ მომსახურების სფეროს განვითარება. განსაკუთრებით აღსანიშნავია ბოლო პერიოდში გახსნილი სწრაფი კვების ობიექტების, კაფე-ბარების, სარიტუალო დარბაზების, სავაჭრო ობიექტების რაოდენობა.

მუნიციპალიტეტს აქვს პოტენციური რეგიონის უახლოესი მუნიციპალიტეტებისთვის თავისი მდებარეობიდან გამომდინარე იქცეს დიდ ბაზრად, რომელიც ერთგვარ სავაჭრო ცენტრის ფუნქციებს შეასრულებს უახლოესი მუნიციპალიტეტებისათვის.

სოფლის მეურნეობა - მუნიციპალიტეტში სოფლის მეურნეობა საკმაოდ განვითარებულია და ადგილობრივი მოსახლეობისათვის შემოსავლის ძირითადი წყაროს წარმოადგენს. მისი გეოგრაფიული მდებარეობა და კლიმატი იძლევა საშუალებას განვითარდეს სხვადასხვა დარგები, როგორცაა: მესიმინდეობა, მეთხილეობა, მეთევზეობა, მესათბურეობა, მეცხოველეობა, მეფუტკრეობა და მეფრინველეობა. ცენტრალურ გზაგასაყარზე მდებარეობა მუნიციპალიტეტს ანიჭებს მნიშვნელოვან უპირატესობას სხვადასხვა მიმართულების გადამამუშავებელი საწარმოების განვითარებისათვის. სულ მუნიციპალიტეტში აღრიცხულია **656** ფერმერული მეურნეობა.

მთლიანი ფართობის **(36,429ჰა) 56%** სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებს წარმოადგენს, საიდანაც კერძო საკუთრებაშია **15,778** ჰა, დანარჩენი ფართობი მოსახლეობის კერძო საკუთრებას წარმოადგენს. დანიშნულების მიხედვით მისი გამოყენება შემდეგნაირად ხდება: საძოვარი, **2,898** ჰა, სახნავი - **12,844**, მრავალწლიანი კულტურები - **3,870** ჰა, სათბურების ქვეშა დატვირთული სავარგულების დაახლოებით **5% (700** მდე ჰა)

მუნიციპალიტეტში გავრცელებულია ყვითელ-ყომრალი, სუბტროპიკული ეწერი, სუბტროპიკული ეწერ-ლებიანი და ალუვიური ნიადაგები. არსებული სასოფლო-სამეურნეო ტექნოლოგიების ფონზე ნიადაგები ხასიათდება საშუალო და დაბალი ნაყოფიერებით. ადგილი აქვს მიწის ფონდის ნაწილობრივ დეგრადაციას და დანაკარგებს დაჭაობების, გამოფიტვის, მიწათსარგებლობის კატეგორიის შეცვლის, მეწყრული მოვლენების და მდინარეების ნაპირის გარეცხვის შედეგად. წყლისმიერი ეროზიით დაზიანებულია **1,300** ჰა, აქედან სუსტი **300** ჰა, საშუალო **1,000** ჰა. ქარისმიერი ეროზია არ აღინიშნება. ყოველწლიურად საშუალოდ სახნავი მიწების **(12,840 ჰა) 63%** მუშავდება.

არ ხდება ადგილობრივი ხილოვანი კულტურების ქიმიური დამუშავება სხვადასხვა პრეპარატებით, შესაბამისად იგი არ გამოირჩევა მაინდამაინც სახარბიელო სასაქონლო სახით, ამიტომ, მიუხედავად მაღალი მოსავლიანობისა, მხოლოდ უმნიშვნელო ნაწილის რეალიზაცია ხდება ბაზარზე, ძირითადად ახალი ხილის სახით, გარკვეული რაოდენობა გამოიყენება ოჯახებში საწებლების, კომპოტების და ჯემების დასამზადებლად, დანარჩენი ხეხილი ძირითადად პირუტყვის საკვებად გამოიყენება.

საშუალოდ წლიურად გამოუყენებელი რჩება სახნავი ფართობების **27%** (დაახლ **4,700** ჰა), რაც გამოწვეულია ნიადაგის დეგრადაციის, სარწყავი სისტემების არასრულფასოვანი მუშაობის და ნიადაგის ნაყოფიერების სისტემატური გაუარესების გამო.

გარდა ამისა, პრობლემატურია სიმინდის მარცვლის აღების შემდგომი ტექნოლოგიის დაცვა. იმის გამო, რომ მუნიციპალიტეტი კოლხეთის დაბლობზე მდებარეობს და გამოირჩევა მაღალი ტენიანობით, გართულებულია სიმინდის მარცვლის შრობის პროცესი და უარესდება მოსავლის ხარისხი. სიმინდის მეურნეობის შემდეგი განვითარებისათვის მნიშვნელოვანია შეიქმნას **10-15** ტონიანი სიმინდის საშრობი.

მეცხოველეობა: მუნიციპალიტეტის მასშტაბით მოსახლეობის საკუთრებაშია **22 000**-მდე სული მსხვილფეხა პირუტყვი (**11 218** ფურით და ფურკამეჩით) **3 900**- მდე ღორი, **1600**-მდე თხა ცხვარი და **300 000** ფრთა ფრინველი, საწარმო დანიშნულებით მსხვილფეხა პირუტყვი და გარკვეულწილად ფრინველი (მეფრინველეობის რამდენიმე საოჯახო ფერმა და საწარმო), გამოიყენება, მსხვილფეხა პირუტყვიდან ძირითადად ყველის და სულგუნის რეალიზაცია ხდება როგორც ადგილობრივ, ასევე ქუთაისის და თბილისის ბაზარზე, მერძევეობაში გარკვეულწილად აწყობილია სადისტრიბუციო ქსელი და მოქმედებს რამდენიმე რძის გადამამუშავებელი საწარმო. მუნიციპალიტეტის მასშტაბით წლიურად საშუალოდ იწარმოება **490** ტონა რძე, **386** ტონა ყველი, **91** ტონა მსხვილფეხა პირუტყვის ხორცი, **56** ტონა ფრინველის ხორცი, **230 000** ც წიწილი და **2 200 000** კვერცხი.

მეფუტკრეობა: მუნიციპალიტეტის გეოგრაფიული მდებარეობა ხელსაყრელი არ არის მეფუტკრეობის განვითარებისთვის, თაფლოვანი კულტურების მცირე რაოდენობა და საავტომობილო მაგისტრალთან სიახლოვე, ბაზარზე ნაკლებად მიმზიდველს ხდის მუნიციპალიტეტში წარმოებულ თაფლს.

მეთევზეობა: მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული **18** თევზსაშენი ტბორიდან, რომლის სარკის ფართობი **191** ჰა-ს შეადგენს, ფუნქციონირებს **17**, რომელთა წარმადობა ერთი წლის პერიოდში შეადგენს **84** ტონა ტბის თევზს. მუნიციპალიტეტში არსებული წყლის რესურსი საშუალებას იძლევა განვითარდეს სატბორე მიმართულების მეთევზეობა და წარმოებულ იქნას გაცილებით მეტი რაოდენობის თევზი, მაგრამ საკვებ ბაზარზე ხელმისაწვდომობის ნაკლებობა და ხარისხიანი სანაშენე ლიფსიტების დეფიციტი განვითარებისათვის არახელსაყრელი გარემოს ფორმირებას უწყობს ხელს და მნიშვნელოვან ხელისშემშლელ ფაქტორს წარმოადგენს.

მუნიციპალიტეტის აგრარული სექტორის პრობლემები და გამოწვევები პრობლემები:

- ნაკვეთების დაბალმოსავლიანობა, რაც ერთის მხრივ გამოწვეულია ნიადაგის ნაყოფიერების ამაღლების მიზანმიმართული ღონისძიებების არარსებობით, მეორეს მხრივ არაეფექტური საირიგაციო სისტემების გამო. თუმცა უნდა აღინიშნოს რომ გასარწყავიანებულ ფართობებში, გადაჭარბებული ნორმებით რწყვის გამო, მასიურად გვხვდება ინტენსიური ირიგაციული ეროზია. შესაბამისად საჭიროა კომპლექსური მიდგომა მელიორაცია ირიგაციის მხრივ;
- სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკის სიმცირე. მუნიციპალიტეტში არსებული მექანიზაციის რეგიონალური ცენტრი, რომელიც რამდენიმე მუნიციპალიტეტს ემსახურება, ვერ უზრუნველყოფს ადგილობრივ მოთხოვნას სასოფლო-სამეურნეო

ტექნიკაზე, რაც გარკვეულ წილად დაუმუშავებელი მიწების მაღალი კოეფიციენტის წინაპირობაა;

- პირველადი წარმოების გადამამუშავებელი საწარმოების სიმცირე, რომელიც ვერ უზრუნველყოფს მუნიციპალიტეტში წარმოებული ნედლეულის სრულად ათვისება გადამამუშავებას, პროდუქციის დიდი ნაწილი ნედლეულის სახით გაედინება მუნიციპალიტეტიდან და გადამამუშავდება სხვა რეგიონებში;
- სოფლის მეურნეობაში დასაქმებული მოსახლეობის ცოდნის არასაკმარისი დონე თითქმის ყველა დარგში იწვევს მნიშვნელოვანი აგროტექნიკური ღონისძიებების უგულებელყოფას მათი მხრიდან, რაც უარყოფითად აისახება დარგის რენტაბელობაზე და ხშირ შემთხვევებში მიღებული პროდუქციის რეალიზაციიდან მიღებული შემოსავალი დანახარჯების ტოლფასია;
- საირიგაციო და სამელიორაციო სისტემის რეაბილიტაცია. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებული ხონი-სამტრედიის სარწყავი სისტემა, რომელიც ემსახურება სამტრედიის მუნიციპალიტეტში **6 080** ჰა სასოფლო-სამეურნეო სავარგულს საჭიროებს რეაბილიტაციას, რომლის მეშვეობითაც გასარწყავიანდება დარჩენილი **4,800** ჰა. გარდა ამისა საირიგაციო სერვისის სწორი მენეჯმენტი ხელს თავიდან აიცილებს გადაჭარბებული რწყვის ტენდენციას და შეანელებს დაჭაობების პროცესს, ხოლო სადრენაჟო სისტემის აღდგენით შესაძლებელი იქნება დამატებით **1000**-ზე მეტი ჰა-ს დაშრობა და სავარგულად გამოყენება;
- ნიადაგის ანალიზის ლაბორატორიის შექმნა და სრულფასოვანი დატვირთვა ხელს შეუწყობს მოსახლეობას ზუსტად განსაზღვრონ მიწის შემადგენლობა, სწორად დაგეგმონ ოპტიმალური კულტურა და მიზანმიმართული ღონისძიებებით სწორად არეგულირონ ნიადაგის ნაყოფიერება კონკრეტული დარგის განვითარებისათვის;
- სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა დარგების გადამამუშავებელი საწარმოების შექმნის სტიმულირება სერიოზული წინსვლა იქნება მუნიციპალიტეტისათვის. იგი ხელს შეეწყოს სოფლის მეურნეობის ერთიანი სისტემის ჩამოყალიბებას (მემინდვრეობა-მეცხოველეობა-მელორეობა-მეფრინველეობა), რაც საბოლოო ჯამში შეამცირებს წარმოებული პროდუქციის თვითღირებულებას და გაზრდის რაოდენობას;
- ადგილობრივი კადრების გადამზადება სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა სფეროებში და ფერმერების დონეზე ექსტენციური მომსახურეობის ეფექტური მექანიზმის დანერგვა ხელს შეუწყობს მოსახლეობაში ცოდნის დონის ამაღლებას, რის შედეგადაც უზრუნველყოფილი იქნება არსებული დარგების სრული აგროტექნიკური ციკლის შენარჩუნება პირველადი წარმოებიდან საბოლოო პროდუქტამდე, რაც საბოლოო ჯამში უზრუნველყოფს წარმოებული პროდუქციის გაზრდილ რაოდენობას და ხარისხს.

ტურიზმი და მომსახურების სფერო - სამტრედიის მუნიციპალიტეტში ტურიზმი მნიშვნელოვან როლს ამ ეტაპზე არ ასრულებს. თუმცა არის არსებული ტურისტული პოტენციალის ეფექტიანად გამოყენების შესაძლებლობა. სამკურნალო-გამაჯანსაღებელი

ობიექტებიდან აღსანიშნავია ბალნეოლოგიური კურორტები: გორმალა (სამკურნალო დანიშნულება - ართროლოგია) და „ბალნეოლოგიური კურორტი სამტრედია“, (სამკურნალო დანიშნულება: ართროლოგია, ნევროლოგია და გინეკოლოგია).

ბალნეოლოგიური კურორტი სამტრედია, რომელიც წლების განმავლობაში დამსვენებელთა სიმრავლით გამოირჩეოდა, არის უნიკალური, **65-გრადუსი ტემპერატურის** მქონე მინერალური წყალითა და **3,0(სამი) მილიონი ლიტრი** სადღეღამისო დებეტი. კურორტი გამოიყენება საყრდენ-მამოძრავებელი სისტემების, ძვლების, კუნთების, სხვადასხვა წარმოშობის ნერვული პერიფერიული სისტემის ქრონიკული დაავადებების, კანის სნეულებებისა და ჰიპერტონული დაავადებების სამკურნალოდ. კურორტს გააჩნია **10** სააბაზანო და **4** სართულიანი საძილე კორპუსი **150** დამსვენებელზე. არსებული ინფრასტრუქტურა მთლიანად ამორტიზებულია.

მუნიციპალიტეტში არ არის, არც დაცული ტერიტორიები და არც ეროვნული მნიშვნელობის კულტურის ძეგლები. თუმცა მუნიციპალიტეტში არის ადგილობრივი მნიშვნელობის ძეგლები.

სამტრედიას გარკვეული პოტენციალი აქვს ტრეკინგის (სალამქრო), საცხენოსნო, ღვინის, გასტრონომიული ტურიზმის განვითარებისათვის. ამ მხრივ საინტერესოა სოფლები: ტოლები, ნოღა, ოფეთი, წიაღობანი, თხილგანი და იანეთი.

მუნიციპალიტეტში დღეის მდგომარეობით მოქმედებს სამი სასტუმრო: სასტუმრო „ობოლა“, რომელიც წლის განმავლობაში **2500-მდე** ადამიანს ემსახურება, სასტუმრო „ბრენდი პლიუსი“ წლის განმავლობაში **1500-მდე** ადამიანს ემსახურება და სასტუმრო „ცისკარი“, რომელიც გათვლილია ერთდროულად თვრამეტი ადამიანის მომსახურებაზე და წელიწადში **800** ადამიანს ემსახურება.

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე გამავალი საქართველოს აღმოსავლეთი და დასავლეთი ნაწილების შემაერთებელი მაგისტრალის გასწვრივ ტურისტული მომსახურების სისტემის (საზვევბა, განთავსება, ინფორმირება, დასვენება, გართობა) გეგმაზომიერი განვითარების დიდი შესაძლებლობა არის.

სასურველია შემოდგომისა და გაზაფხულის პერიოდებში სხვადასხვა მასობრივი ღონისძიებების - ფესტივალების, დღესასწაულების, კონფერენციების, სპორტული შეჯიბრებების მოწყობა ტურისტული სეზონის გახანგრძლივების და ტურისტების რაოდენობის ზრდის მიზნით.

სამკურნალო-გამაჯანსაღებელი ტურიზმში მოქმედი კომპანიებისა და კერძო მეწარმეების ხელშეწყობა საჭიროა კურორტების გორმალასა და სამტრედიის ტურისტული (სამკურნალო-გამაჯანსაღებელი) პოტენციალის სრულყოფილი გამოყენებისთვის.

2.3. მუნიციპალიტეტის ინფრასტრუქტურა

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში ძირითად პრობლემას წარმოადგენს, როგორც საგზაო ინფრასტრუქტურა, ისე მაღალსართულიანი ბინების მდგომარეობა, ენერგო ინფრასტრუქტურა და წყალმომარაგება. თუმცა ბოლო წლების, როგორც ადგილობრივი ბიუჯეტის რესურსით, ისე ცენტრალური ხელისუფლების ხელშეწყობით განხორციელდა რიგი პროექტები, რომელთა ფარგლებშიც განხორციელდა საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობა, ქალაქის ტერიტორიაზე კომუნალური ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება, არხების

წმენდა, ჩატარდა სხვადასხვა ჰიდრომელიორაციული სამუშაოები. მასშტაბურად მიმდინარეობს მრავალსართულიანი ბინების მოწესრიგება. ასეთი ბინების რიცხვი მუნიციპალიტეტში **124** -ია. მოხდა ხიდებისა და ბოგირების როგორც განახლება, ასევე მშენებლობა, შედეგად, აშენდა **3** ახალი ხიდი და მოწესრიგდა **5** ხიდი. თუმცა კვლავ ბევრი პრობლემა რჩება.

მუნიციპალიტეტის სოფლებში არ არის ცენტრალიზებული წყალმომარაგება, თუმცა შესაძლებლობიდან გამომდინარე მიმდინარეობს სხვადასხვა პროექტების განხორციელება წყალმომარაგების ცენტრალურად უზრუნველყოფის მიზნით. აღსანიშნავია, რომ მუნიციპალიტეტის მთელ ტერიტორიაზე არ არის ინტერნეტი ხელმისაწვდომი. ინტენსიურად მიმდინარეობს შესაბამისი კომერციული კომპანიების მიერ ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება და ინტერნეტზე მოსახლეობის ხელმისაწვდომობა იზრდება.

სატრანსპორტო და კომუნალური ინფრასტრუქტურა - სამტრედიის მუნიციპალიტეტის გზების საერთო სიგრძე **418,4** კმ-ია. მათ შორის ასაფალტბეტონით დაფარულია - **105**კმ, გრუნტით კი - **313,4** კმ. ქალაქის გზების სიგრძე **127**-კმ-ია, საერთო გზების **30,4%**, აქედან მოწესრიგებულია **60** კმ, რომელიც ქალაქის გზების **47%**-ს შეადგენს. მოხრეშვას საჭიროებს **15**-კმ., ხოლო მოასფალტებას - **52** კმ. გზა. მთლიანი საგზაო ინფრასტრუქტურის **23%**-ია (**95**კმ.) მოწესრიგებული.

სასოფლო ტიპის დასახლებების გზების სიგრძე **291** კმ-ია, რაც მთლიანი გზების **69,6%**-ს შეადგენს. სოფლის გზებიდან მოწესრიგებულია **35** კმ., ხოლო მოწესრიგებას საჭიროებს **256** კმ., საიდანაც საჭიროა **150** კმ.-ის მოხრეშვა და **106** კმ.-ის მოასფალტება.

ბოლო წლების გამავლობაში ინტენსიურად მიმდინარეობს საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწესრიგების სამუშაოები. აგრეთვე ინტენსიურად ხორციელდება სოფლის გზების მოხრეშვითი სამუშაოები.

აღნიშნული პროექტების შედეგად ქალაქის ტერიტორიაზე **50**-ზე მეტ ქუჩაში მოწესრიგდა გზის საფარი, **35**-ზე მეტს სასოფლო დასახლებებზე მოხდა გზების სრულად ან ნაწილობრივ აღდგენა, რამაც გაზარდა ქალაქსა და სოფელს შორის კომუნიკაცია და ხელი შეუწყო სოფლებიდან მოსახლეობის მიგრაციის შემცირებას. უახლოეს პერიოდში იგეგმება **34,207** გრძივი მეტრი გზის საფარის მოწესრიგება, რაც დადებითად აისახება მოსახლეობის სოციო-ეკონომიკურ მდგომარეობაზე და ხელს შეუწყობს მუნიციპალიტეტში გადაადგილების ხარჯების შემცირებას და კომფორტის გაზრდას.

სატრანსპორტო ინფრასტრუქტურა - სამტრედიის მუნიციპალიტეტი წარმოადგენს სარკინიგზო და საავტომობილო ჰაბს. მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მდებარეობს დავით აღმაშენებლის სახელობის საერთაშორისო აეროპორტი, სადაც **2016** წლის **24** სექტემბრიდან ბაზირებულია ერთ-ერთი დაბალბიუჯეტის ავიაკომპანია. აეროპორტთან სიახლოვე ტურიზმის და სხვადასხვა ტურისტული მომსახურების განვითარების კარგ პერსპექტივას აჩენს.

ავტოსატრანსპორტო საშუალებით მგზავრთა გადაზიდვას უზრუნველყოფს ორი კომპანია. კომპანიებს არ გააჩნიათ საკუთარი ავტო პარკი, ისინი გადაადგილებას უზრუნველყოფენ ხელშეკრულებით აყვანილი სატრანსპორტო საშუალებებით. კომპანიების მიერ ქალაქის ტერიტორიაზე შიდა რეისები სრულდება **9** მიმართულებით, ხოლო სოფლის ტერიტორიაზე რეისები სრულდება **32** მიმართულებით.

დღის განმავლობაში აღნიშნული კომპანიების მომსახურებით სარებლობს **870-900** მგზავრი. სატრანსპორტო საშუალებების საშუალო ასაკი რომელიც ემსახურება მგზავრთა გადაყვანას **7-15** წელია. დიდთოვლობის გამო ფერხდება ტრანსპორტის გადაადგილება მაღალმთიან სოფლებში. ტრანსპორტის რაოდენობა საკმარისია მუნიციპალიტეტისათვის. მუნიციპალიტეტი უახლოესი წლებში გეგმავს საგზაო ინფრასტრუქტურის მოწყობას მაღალმთიან სოფლებში, რათა უზრუნველყოფილ იქნას მოსახლეობის შეუფერხებელი გადაადგილება.

წყალმომარაგება და კანალიზაცია - მუნიციპალიტეტში წყალმომარაგება ხორციელდება, როგორც ცენტრალური წყალგაყვანილობით, ასევე ხელოვნური ჭებით. ქალაქის ტერიტორია წყალმომარაგებას უზრუნველყოფს შპს „გაერთიანებული წყალმომარაგების კომპანია“. მუნიციპალიტეტის სოფლები არ არის უზრუნველყოფილი ცენტრალიზებული წყალმომარაგებით. მთიან სოფლებში ხშირი იყო სასმელი წყლით მოწამვლის ფაქტები, ამ პრობლემის გადასაჭრელად ბოლო წლების განმავლობაში მაღალმთიან სოფლებში ყველა სათავე ნაგებობაზე დაიდგა საქლორატორები, მოხდა ავზების რეაბილიტაცია, შეკეთდა დაზიანებული წყლის მაგისტრალები. კანალიზაციის სისტემით მუნიციპალიტეტის მოსახლეობის მცირე ნაწილი სარგებლობს, რისი მიზეზიც შესაბამისი ინფრასტრუქტურის გაუმართაობა და დიდ ნაწილში არ არსებობა. კანალიზაციის სისტემა მოწყობილია მხოლოდ ქალაქის ტერიტორიის ნაწილზე.

ტურისტული და გასართობი ინფრასტრუქტურა - სულ მუნიციპალიტეტში **21** პარკი და **5** სკვერია, რომლებშიც მცირე გასართობი ატრაქციონებია მოწყობილი. მათ ინტენსიურად უტარდებათ ინფრასტრუქტურული სამუშაოები, მაგრამ საჭიროა უფრო მეტი რესურსი სრული მოწესრიგებისათვის.

მუნიციპალიტეტს შეუძლია შეასრულოს ჰაბის როლი თავისი მდებარეობიდან გამომდინარე (აეროპორტი, რკინიგზა, ცენტრალური საავტომობილო გზა), ასევე მუნიციპალიტეტს პერსპექტივაში შესაძლებელია სპორტული ინფრასტრუქტურის განვითარებით რეგიონისთვის და არამარტო რეგიონისთვის იქცეს სპორტული ტურიზმის ცენტრად. ამისათვის აუცილებელია თანამშრომლობა ცენტრალურ ხელისუფლებასთან, ტურიზმის ეროვნულ ადმინისტრაციასთან და ტურისტული კომპანიებთან.

მნიშვნელოვანია ტურისტული საქმიანობით დაკავებული კომპანიების და ინდ მეწარმეების ხელშეწყობა ტურების დაგეგმვაში და ორგანიზებაში, ტურისტების მოზიდვასა და მომსახურებაში: ინფორმირება, განთავსება (სასტუმროები, სასტუმრო სახლები და ა. შ.), ვაჭრობა, საექსკურსიო მარშრუტების ორგანიზება და მომსახურება, უსაფრთხოების უზრუნველყოფა.

ტურისტების მოზიდვისა და მუნიციპალიტეტში ჯანსაღი გარემოს შექმნის მიზნით ყოველწლიურად ხორციელდება გამწვანების სამუშაოები. ბოლო პერიოდში დაირგო **1,000**-მდე ხე, ძირითადად ეკალიპტისა და კაკლის. მომავალშიც დაგეგმილია გამწვანების მასშტაბური პროექტების განხორციელება.

ტურიზმის განვითარების ერთ-ერთი წინაპირობა არის მუნიციპალიტეტის საერთო ინფრასტრუქტურული მდგომარეობის (გზები, ენერგო და წყალმომარაგების სისტემა, სანიაღვრე არხები, საკომუნიკაციო სისტემა, ინტერნეტი და სხვ) გაუმჯობესება, რაც განვითარების პრიორიტეტად არის დასახული.

2.4. ჯანდაცვა და სოციალური მდგომარეობა

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში მოქმედებს სამედიცინო დაწესებულებები, მათ შორის როგორც საავადმყოფო ასევე პოლიკლინიკები და ამბულატორიები. ასევე ფუნქციონირებს ქვეყანაში მოქმედი თითქმის ყველა სააფიაქო ქსელი, თუმცა ამ ეტაპზე საავადმყოფო დაწესებულებებში არ არის ყველა პროფილის ექიმი, მუნიციპალიტეტში მოქმედებს სოციალური პროგრამები, საყოველთაო ჯანდაცვა, ცე ჰეპატიტის ელიმინაციის პროგრამა და სხვა სახელმწიფო მიზნობრივი პროგრამები, ამავდროულად მუნიციპალიტეტშიც მოქმედებს ჯანდაცვისა და სოციალური კუთხით პროგრამები.

სოციალურად დაუცველთა მედიკამენტებით უზრუნველყოფა, რომლითაც საშუალოდ წლიურად სარგებლობს **800** ადამიანი და აღნიშნული პროგრამაში ადგილობრივი ბიუჯეტი ხარჯავს **97,500** ლარს, გადაუდებელი ოპერაციებით დაფინანსება, რომლითაც წლიურად სარგებლობს **1000** ადამიანი და ადგილობრივი ბიუჯეტიდან გამოყოფილია **283700** ლარი. სხვადასხვა სოციალური მოწყვლადი ფენის დახმარება ფინანსური კუთხით, რომლითაც მოსახლეობას ეზრდება ხელმისაწვდომობა სხვადასხვა საჭირო მედიკამენტებზე. თუმცა არც ესაა საკმარისი საჭიროა კიდევ უფრო მეტი ფინანსური რესურსი სრულფასოვანი ჯანდაცვისა და სოციალური უზრუნველყოფის ხელმისაწვდომობის კუთხით.

ჯანდაცვის მომსახურების ხელმისაწვდომობა - სამტრედიის მუნიციპალიტეტში მოქმედებს **19** სამედიცინო დაწესებულება და **2** საავადმყოფო (შპს „ჯეო-ჰოსპიტალსი“, რომელიც გათვლილია **51** პაციენტზე და აღჭურვილია თანამედროვე სამედიცინო ინვენტარით და შპს „ბავშვთა საავადმყოფო“), **2** პოლიკლინიკა და **13** ამბულატორია. არსებული სამედიცინო ინფრასტრუქტურა საშუალებას აძლევს მუნიციპალიტეტის მოსახლეობას, მიიღონ მაღალი დონის სამედიცინო დახმარება.

მუნიციპალიტეტში **13** ამბულატორია ფუნქციონირებს ჯამში **22** პერსონალით, რომლებიც მუნიციპალიტეტის სოფლებშია განლაგებული.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში ახლო მდებარე მუნიციპალიტეტების (ახაშა, ხონი, ვანი, სენაკი, ჩოხატაური) მაცხოვრებლების საკმაოდ დიდი ნაწილი სამტრედიის სამკურნალო დაწესებულებებში დადიან სამედიცინო მომსახურების მისაღებად, რაც გამომდინარეობს იქედან, რომ მუნიციპალიტეტში სამედიცინო სფეროში მომუშავე პერსონალი გამოირჩევა მაღალი კვალიფიკაციით, ხოლო სამკურნალო დაწესებულებები აღჭურვილია თანამედროვე ტექნიკით.

სოციალური მომსახურეობა - სოციალური პაკეტის მიმღებთა რაოდენობა **2015** წლიდან **2018** წლის ბოლომდე შემცირდა **2%**-ით და მიაღწია **1,939** კაცს. რაც შეეხება პენსიის მიმღებთა რაოდენობას მოცემული დროის მონაკვეთში გაიზარდა **2%**-ით (**11,094** კაცი).

მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე **2185** იძულებით გადაადგილებული პირია, რომელიც მუნიციპალიტეტის სხვადასხვა დასახლებების მუნიციპალური და სახელმწიფო საკუთრებაში არიან ჩასახლებული. ცენტრალური ხელისუფლების მიერ განხორციელებული სოციალური რეაბილიტაციისა და ბავშვზე ზრუნვის პროგრამის კვების ვაუჩერის ქვეპროგრამით სარგებლობს **3**, შშმ ბავშვთა დღის ცენტრით - **14**, ბავშვთა რეაბილიტაციით - **3**, ბავშვთა ადრეული განვითარებით - **5**, დედათა და ბავშვთა თავშესაფარით - **3**, ხოლო დამხმარე საშუალებების ქვეპროგრამით - **3** ბენეფიციარი, რაც არსებული საჭიროებებიდან გამომდინარე ძალიან ცოტაა და მომავალში აუცილებლობას

წარმოადგენს შესწავლილ იქნას სოციალურად მოწყვლადი ჯგუფების ინდივიდუალური საჭიროებები.

აღსანიშნავია, რომ სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ადგილობრივი სოციალური პროგრამები მრავალფეროვანია და ყოველწლიურად მზარდია, რაც მეტწილად ავსებს ცენტრალური ხელისუფლების მიერ განხორციელებული სოციალური პროგრამების საჭიროებებს.

2.5. განათლება, კულტურა და სპორტი

მუნიციპალიტეტში ხელმისაწვდომია მოსახლეობისთვის, როგორც პროფესიული, ასევე საშუალო და სკოლამდელი განათლება. საშუალო განათლების ინფრასტრუქტურა შედარებით კარგ მდგომარეობაშია, თუმცა საჭიროა სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების კეთილმოწყობა და ინვენტარით უზრუნველყოფა. მუნიციპალიტეტში არ არის უმაღლესი სასწავლო დაწესებულება, ამიტომ ახალგაზრდები ძირითადად უმაღლესი განათლების ქუთაისსა და თბილისში იღებენ.

განათლებაზე ხელმისაწვდომობა - სამტრედიის მუნიციპალიტეტში **28** სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება არის. აქედან **4** კერძო; **15** სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულება მდებარეობს ქალაქის ტერიტორიაზე, ხოლო **13** სოფლად. სახელმწიფო სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებები გაერთიანებულია ააიპ „სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებათა გაერთიანება“-ში. ბაღებში დღეის მდგომარეობით **1700** აღსაზრდელია, გასულ **2017-2018** წელთან შედარებით აღსაზრდელთა რაოდენობა შემცირებულია **235** აღსაზრდელით (**2017-2018** წელს იყო **1935** აღსაზრდელი), სულ ბაღებში დღეის მდგომარეობით **317** პერსონალია, აქედან **24** მმართველი, **65** აღმზრდელი, **68** აღმზრდელის თანაშემწე, **63** მიძა-სანიტარი, **25** ექთანი, **25** მუსიკის პედაგოგი და **26** მზარეულია. სოფელ ღანიჩში აშენდა არსებულის ნაცვლად ახალი ბაღი.

სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებებზე მოთხოვნა მზარდია და ამ ეტაპზე არ არის საკმარისი, თუმცა **2019** წელს გაიხსნა ბაღი ქალაქის **#3** ბაგა-ბაღში ლაშა თევზაძის ქუჩაზე, რომელიც არის გათვლილი **50** ბავშვზე და სამომავლოდ იგეგმება კიდევ ერთი ბაღის მშენებლობა სოფელ ნოღაში რომელიც იქნება გათვლილი **35** ბავშვზე, ასევე იგეგმება სოფელ ნაბაკევში სამომავლოდ არსებულის ნაცვლად ახლის მშენებლობა.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში **37** ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაა/სკოლა არის, მათ შორის ორი კერძოა. საჯარო სკოლებიდან **14** მდებარეობს ქალაქის ტერიტორიაზე, **21** - სოფლად. ამ მომენტისთვის სამტრედიის მუნიციპალიტეტში სკოლების რაოდენობა საკმარისია.

სკოლის შენობების მდგომარეობა ქალაქის ტერიტორიაზე დამაკმაყოფილებელია, სოფლების ტერიტორიაზე კი ყოველწლიურად მიმდინარეობს სკოლების რეაბილიტაცია. მოსწავლეთა რაოდენობა **6549**, მათ შორის **346** კერძო სკოლაში. საჯარო სკოლის მოსწავლეთა რაოდენობა ბოლო **3** წლის განმავლობაში შემცირებულია **43** ერთეულით, ხოლო კერძო სკოლაში გაიზარდა - **47** ერთეულით. მასწავლებელთა რაოდენობა შეადგენს **885**, მათ შორის **67** კერძო სკოლაში. საჯარო სკოლის მასწავლებელთა რაოდენობა ბოლო **3** წლის განმავლობაში შემცირებულია **25** ერთეულით, ხოლო კერძო სკოლაში - მასწავლებელთა რაოდენობა არ შემცირებულა. მოსწავლეთა და მასწავლებელთა თანაფარდობა შეადგენს **7.0**, რაც ბოლო **3** წლის განმავლობაში გაიზარდა **0,1**-ით.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს დიდი ჯიხაიშის პროფესიული კოლეჯები. მათი საშუალებით სამტრედიის მოსახლეობას შეუძლიათ შეისწავლონ და კვალიფიკაცია აიმაღლონ 4 შემდეგ სპეციალობებზე; მევენახე-მებაღის, მეფუტკრის, ბუღალტრის და აიტი სპეციალისტის პროფესიებზე. სტუდენტთა მისაღები რაოდენობა 2019 წელს შეადგენს 80 სტუდენტს.

კულტურისა და სპორტის სერვისები - ქალაქში ფუნქციონირებს ეროსი მანჯგალადის სახელობის თეატრი რომელიც ყოველწლიურად მართავს სპექტაკლებს და ხელს უწყობს ქალაქში კულტურის პოპულარიზებას.

მუნიციპალიტეტში ფუნქციონირებს სამხატვრო სკოლა, რომელშიც 8 პედაგოგი და 186 ბავშვია, რომლებმაც არა ერთ გამოფენაზე მიიღეს მონაწილეობა და წარმატებას მიაღწიეს, ასევე ფუნქციონირებს ოთხი სამუსიკო სკოლა 308 მოსწავლით და 39 პედაგოგით, ორი სახელოვნებო სკოლა, რომლებშიც სულ 41 პედაგოგია და 363 მოსწავლე.

სამტრედიაში მდებარეობს ეროსი ნაჯგალადის სახელობის სტადიონი, რომელიც იტევს 1,800 მაყურებელს. ასევე სპორტული კომპლექსი, სადაც ფიტნეს კლუბი და საცურაო აუზია. მუნიციპალიტეტში შექმნილია გუნდური სახეობის 3 კლუბი (ფეხბურთის, ფრენბურთის, ხელბურთის). ასევე ინდივიდუალური სპორტის (ჭიდაობის, კარატეს და ჭადრაკის კლუბები) და საცხენოსნო სპორტული კლუბი; მუნიციპალიტეტი სპორტის განვითარების კუთხით ახორციელებს სხვადასხვა ღონისძიებებს, აფინანსებს თითოეულ სპორტულ დაწესებულებებს და მაქსიმალურად ცდილობს მოსახლეობაში და განსაკუთრებით ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის დანერგვას.

მუნიციპალიტეტში სპორტული და კულტურული დაწესებულებების რაოდენობა საკმარისია თუმცა საჭიროა მათი ინფრასტრუქტურული მოწესრიგება, როგორც მინი საფეხურთა მოედნების, ასევე საჭიდაო დარბაზების, კულტურული ცენტრის, მუნიციპალიტეტი მაქსიმალურად ცდილობს განახორციელოს აღნიშნული სამუშაოები, მოხდა რამდენიმე კულტურული დაწესებულების რემონტი, თუმცა მუნიციპალიტეტის გამგეობის რესურსი არაა საკმარისი პრობლემების აღმოსაფხვრელად. ხდება კულტურისა და სპორტის სფეროში წარმატებული ადამიანების წახალისება და მხარდაჭერა.

2.6. გარემოს დაცვა

სამტრედიის ადმინისტრაციულ ერთეულში მთავარი (ტრანზიტული) მდინარეა რიონი, რომელიც მუნიციპალიტეტის ტერიტორიას თითქმის ორ თანაბარ ნაწილად ყოფს. მისი სიგრძე ტერიტორიული ერთეულის ფარგლებში 35 კმ-ია. მდინარის მარჯვენა შენაკადებია ცხენისწყალი, გუბისწყალი და ჭურთავა, ხოლო მარცხენა შენაკადებია ჭოგნარა, ხევისწყალი და სხვა.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტის გამგეობის თანამშრომლები არ ფლობენ სრულყოფილ ინფორმაციას ტყეებთან დაკავშირებით, რადგან სატყეოს მართვა-განკარგვის საკითხებში ადმინისტრაციულ ერთეულს არავითარი ფუნქცია არ აქვს, სამუშაო ჯგუფის მიერ სახელდება მხოლოდ ტყის საერთო ფართობი, რომელიც მათი მონაცემით შეადგენს 6,554 ჰა-ს, მათ შორის სამრეწველო ტყე 400 ჰა-ია.

ბუნებრივი საფრთხეებიდან მუნიციპალიტეტისათვის სახასიათოა ძლიერი ქარი, ძლიერი წვიმა, წყალდიდობა, მეწყერი, მდინარის ნაპირების ეროზია და გვალვა. მეწყერმა ძირითადად დააზიანა საცხოვრებელი და განაშენიანებული მიწები, ხოლო წყალდიდობების

შედეგად მდინარის ნაპირები და ჭალები ზიანდება. მეწყერსაშიშ ზონაში მდებარეობს მუნიციპალიტეტის მაღალმთიანი სოფლები.

მუნიციპალიტეტის დასახლებები არ არის სრულად უზრუნველყოფილი ცენტრალიზებული წყალმომარაგებით, არსებული სისტემების მდგომარეობა საშუალოა. საკანალიზაციო კოლექტორები აქვს ქალაქ სამტრედიას, მაგრამ გამწმენდი ნაგებობა არ ფუნქციონირებს, შესაბამისად ბინმურდება მდინარე რიონი.

ნარჩენების შეგროვებასა და გატანას უზრუნველყოფს ა(ა)იპ „სამტრედიის მუნიციპალიტეტის კომუნალური გაერთიანება“, რომელიც ემსახურება მუნიციპალიტეტის **33% (16,038 მოსახლე)**. მუნიციპალიტეტში არსებობს ლიცენზირებული ნაგავსაყრელი, რომელიც განთავსებულია სოფელ დაფნარაში. ნაგავსაყრელზე ყოველწლიურად განთავსდება **22,608 მ3** ნარჩენი.

მუნიციპალიტეტში შეიმჩნევა არალეგალური ნაგავსაყრელებიც. ამის ძირითადი მიზეზი გამოწვეულია იმით რომ მუნიციპალიტეტს არ გააჩნია შესაბამისი რაოდენობის სპეც. სატრანსპორტო საშუალებები და სანაგვე ურნები რაც შესაბამისად იწვევს სოფლებში არალეგალური ნაგავსაყრელების წარმოქმნას. საჭიროა შესაბამისი სპეც. ავტოტექნიკისა და სანაგვე კონტეინერების დამატება.

ერთ სულ მოსახლეზე წარმოქმნილი ნარჩენების რაოდენობა წელიწადში შეადგენს **1.41 მ3**. მოქმედებს დასუფთავების კონტეინერული სისტემა - **100%**. კონტეინერების საერთო რაოდენობა შეადგენს **170** ცალს, საიდანაც **118** ლითონისაა, ხოლო **52** პლასტმასის. ნაგავმზიდი მანქანების საერთო რაოდენობა შეადგენს **5** ერთეულს, საიდანაც **3** კომპაქტორია, ხოლო **2** თვითმცლელი. სპეც-ავტომეურნეობებს სამრეცხაო არ გააჩნიათ რაც იწვევს გარემოს დაბინძურებას. მუნიციპალიტეტში ნარჩენების მიმართულებით წლიურად **327,000** ლარი გამოიყოფა, მთლიანი დაგეგმილი ბიუჯეტის **2,23 %**.

2.7. მუნიციპალური სერვისები და მმართველობა

სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფელ დიდ ჯიხაიში ფუნქციონირებს საზოგადოებრივი ცენტრი, რომელიც იქ მცხოვრებ **4,500**-ზე მეტ მომხმარებელს და მიმდებარე სოფლის მოსახლეობას ემსახურება. ცენტრში მუშაობს უფასო ინტერნეტი, კომპიუტერები და ვიდეოკონფერენციის აპარატურა. აქვე განთავსებულია ელექტრონული ბიბლიოთეკაც. საზოგადოებრივი ცენტრების თანამედროვე ტექნიკით აღჭურვილი საკონფერენციო დარბაზით სარგებლობა კი ადგილობრივ მოსახლეობასთან ერთად ცენტრალურ და ადგილობრივ ხელისუფლებას, სამოქალაქო სექტორის წარმომადგენლებსაც შეეძლება.

დიდი ჯიხაიშის საზოგადოებრივ ცენტრში ათამდე ადგილობრივი მცხოვრები დასაქმდა. მოსახლეობა საჯარო და კერძო სექტორის **200**-ზე მეტი სერვისით ისარგებლებს. საზოგადოებრივ ცენტრში კომფორტულ გარემოში ადგილობრივები მარტივად შეძლებენ დაბადების მოწმობისა და პირადობის დამადასტურებელი დოკუმენტის მიღებას; ქონების, მიწის რეგისტრაციას და სხვ. გარდა სახელმწიფო სერვისებისა, ისინი საზოგადოებრივ ცენტრში ისარგებლებენ „ლიბერთი ბანკისა“ და „მათიკომის“ მომსახურებით. სოფლის მკვიდრთ ყველა ამ სერვისისთვის სოფლიდან გასვლა აღარ მოუწევთ, რაც მათ დროსა და ფინანსებს დაზოგავს.

მუნიციპალიტეტის მერიას **2018-2019** წლების მონაცემების მიხედვით სხვადასხვა სერვისით სარგებლობისთვის საშუალოდ **4,500**-მდე მოქალაქე მიმართვას, ყველაზე ხშირი მომართვიანობაა შემდეგ საკითხებზე:

- ფინანსური დახმარების მოთხოვნა;
- საცხოვრებელი (დამეწერილი, ხანძრისაგან დაზარალებულები, სტიქიით დაზარალებულები, სიძველისგან დანგრეული) სახლების აღდგენა;
- საკარმიდამო მიწის დაკანონების შესახებ;
- სოციალური სტატუსის აღდგენის შესახებ (მიუხედავად იმისა, რომ აღნიშნული საკითხი არ განეკუთნება გამგეობის კომპეტენციას).

სამტრედიის მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოქმედებს ცენტრალური ხელისუფლების შემდეგი ტერიტორიული ორგანოები: შინაგან საქმეთა სამინისტროს სამტრედიის სამმართველო, საჯარო რეესტრის ეროვნული სააგენტოს სამტრედიის სარეგისტრაციო სამსახური, სამოქალაქო რეესტრის სააგენტოს სამტრედიის სამსახური, სურსათის უვნებლობის, ვეტერინარიისა და მცენარეთა დაცვის სამტრედიის რაიონული სამმართველო, სოციალური მომსახურების სააგენტოს სამტრედიის მომსახურების ცენტრი, განათლების სამინისტროს სამტრედიის საგანმანათლებლო რესურს-ცენტრი, სამტრედიის რაიონული სასამართლო, სამტრედიის საოლქო საარჩევნო კომისია, სამტრედიის რაიონული პროკურატურა, საქართველოს ეროვნული არქივის სამტრედიის წარმომადგენლობა და სოფლის მეურნეობის საკონსულტაციო ცენტრი.

მუნიციპალიტეტის ადგილობრივი ხელისუფლება წარმოდგენილია წარმომადგენლობითი ორგანოს - საკრებულოს და აღმასრულებელი ორგანოს - მერიის სახით.

სამტრედიის მუნიციპალიტეტის **2020** წლის ბიუჯეტის შემოსავლები გათვალისწინებულია **13,459.2** ათასი ლარის ოდენობით, საიდანაც თითქმის **98%** არის საკუთარი შემოსავლები, თუმცა წლის განმავლობაში მოსალოდნელია სახელმწიფო ბიუჯეტიდან დაფინანსების დამატებით გამოყოფა.

2020 წლის ბიუჯეტის ასიგნებები შეადგენს **13547.1** ათას ლარს, საიდანაც ამ ეტაპზე ბიუჯეტის **16%** არის გათვალისწინებული ინფრასტრუქტურის მშენებლობა-რეაბილიტაციაზე, რადგან მსხვილი ინფრასტრუქტურული პროექტებისთვის ფინანსები გამოიყოფა სახელმწიფო ბიუჯეტიდან, რაც ამ ეტაპზე არ არის ასახული ბიუჯეტში და წლის განმავლობაში დაემატება. ამ ეტაპზე, დასუფთავებისა და გარემოს დაცვის ღონისძიებებზე ძირითადად მუნიციპალიტეტის საკუთარი სახსრებიდან მოდის **2020** წლის ბიუჯეტის **10%**, განათლებაზე - **16%**, კულტურა, ახალგაზრდობა და სპორტის მიმართულებით - **18%**, მოსახლეობის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის უზრუნველყოფის კუთხით - **9%** (მოიცავს მეტწილად მუნიციპალიტეტის საკუთარი ბიუჯეტიდან გამოყოფილ დაფინანსებას).

ფინანსური მაჩვენებლები პრიორიტეტების მიხედვით

2020-2023 წლებში, ათასი ლარი

დასახელება	2020	2021	2022	2023
მუნიციპალიტეტის ტერიტორიის კეთილმოწყობა, ინფრასტრუქტურის განვითარება და მომსახურების გაუმჯობესება;	3050,3	4593,9	5345,4	6384,7
ჯანმრთელობის დაცვა და სოციალური უზრუნველყოფა	1324,5	1384,3	1490,3	1484,3

კულტურა, რელიგია, ახალგაზრდობა და სპორტი	2524,9	2576,9	2880,7	2611,6
მუნიციპალიტეტის მართვაში არსებული სკოლამდელი და სკოლის გარეშე აღზრდის და სხვა საგანმანათლებლო დაწესებულებების ფუნქციონირების უზრუნველყოფა და ახალი ობიექტების მშენებლობა	8,800	15,000	15,000	15,000
სულ ჯამი	6911,5	8570,1	9731,4	10495,6

3. SWOT ანალიზი

ძლიერი მხარეები	სუსტი მხარეები
<ul style="list-style-type: none"> • მოწესრიგებული კომუნალური სერვისები ქალაქ სამტრედიისში; • მუნიციპალიტეტის 80%-იანი გაზიფიცირება და მოსახლეობისთვის ელექტროენერჯის უწყვეტი მიწოდება; • მეტ-ნაკლებად მოწესრიგებული საგზაო ინფრასტრუქტურა; • მუნიციპალიტეტის სრული დაფარვა მობილური სატელეფონო კავშირგაბმულობის სისტემით; • ინფრასტრუქტურის რეაბილიტაციის და მშენებლობის მიმდინარე პროექტები; • სატრანსპორტო სერვისი მიწოდების დამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა; • მუნიციპალიტეტის გეოგრაფიული მდებარეობა; • სარკინიგზო და საგზაო კვანძების, საჰაერო პორტის ქონა და საზღვაო პორტებთან სიახლოვე; • მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე სხვადასხვა მიმართულების ბიზნესების არსებობა; • მრავალდარგოვანი სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოების გამოცდილება და საჭირო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულების არსებობა; • ხელსაყრელი ბუნებრივ-კლიმატური პირობები სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის საწარმოებლად 	<ul style="list-style-type: none"> • მაღალმთიან სოფლებში გზების მდგომარეობა; • წყალმომარაგებისა და კანალიზაციების სისტემების გაუმართაობა; • მდინარე რიონის მარცხენა მხარეს არსებულ სოფლების და დასახლების ნაწილში სასმელი წყლის სისტემის არარსებობა; • დასუფთავების მენეჯმენტის მოუწესრიგებელი სისტემა მუნიციპალიტეტის სოფლებში; • დასახლებების იერსახის არადამაკმაყოფილებელი მდგომარეობა; • სოფლის ტერიტორიაზე ცენტრალური წყალმომარაგების არარსებობა; • ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობის პრობლემა; • სამელიორაციო და საირიგაციო ინფრასტრუქტურის გაუმართაობა; • განუვითარებელი ფერმერთა კოოპერაციული გაერთიანებები; • მოსახლეობაში ბიზნეს-უნარჩვევების დაბალი დონე; • დაუმუშავებელი ფართობების მაღალი კოეფიციენტი; • სასოფლო სამეურნეო კულტურების დაბალი მოსავლიანობა და საქონლის დაბალპროდუქტიულობა; • მოსავლის შემდგომი შენახვა გადამუშავების ინფრასტრუქტურის არარსებობა;

<p>(მესათბურეობა,მემარცვლეობა);</p> <ul style="list-style-type: none"> • მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე ბუნებრივი რესურსების (ქვიშა ხრეში, თერმული წყალები და ა.შ.) მრავალფეროვნება; • მუნიციპალიტეტში ჰესის არსებობა; • ბალნეოლოგიური კურორტების არსებობა; • ტურიზმის განვითარების რესურსის არსებობა; • სხვადასხვა მოწყვლადი ფენისთვის თავშესაფრების არასებობა; • მოწესრიგებული სამკურნალო სამედიცინო ინფრასტრუქტურა. • მაღალ კვალიფიციური მწვრთნელები ტრადიციული სპორტის სახეობებში; • კულტურულ-საგანმანათლებლო დაწესებულებების მრავალფეროვნება. • სპორტის სხვადასხვა სახეობაში მიღწევები. მრავალპროფილიანი სპორტული კლუბების არსებობა(მაგ. ფეხბურთი, ფრენბურთი, კარატე, ჭიდაობა, ჭადრაკი და.ა.ს); • გამართულად მომუშავე ნარჩენების შეგროვება-გატანის სისტემის არსებობა ქ. სამტრედიიაში და ნაგავსაყრელის არსებობა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე. • მდინარეების დიდი რესურსი. 	<ul style="list-style-type: none"> • თანამედროვე სტანდარტების მქონე მექანიზაციის სიმწირე; • მუნიციპალიტეტის ტურისტული პოტენციალის ცნობადობის დაბალი დონე; • არსებული ტურისტული კურორტებისა და რესურსების გამოუყენებლობა; • ძირითადი პროფილის ექიმების არ არსებობა მუნიციპალიტეტის სამედიცინო ობიექტებში; • მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებულ სკოლებში მედპუნქტის არარსებობა. • ამბულატორიებში თანამედროვე ტექნიკით უზრუნველყოფის ნაკლებობა; • სასწრაფო დახმარების ეკიპაჟის არასაკმარისი რაოდენობა; • სარეაბილიტაციო კულტურული ძეგლები; • დასვენების და გართობის ცენტრების სიმცირე; • რეკრეაციული ზონების არარსებობა; • არსებულ სახელოვნებო სკოლებისა და პროფესიულ სასწავლებელთა მწირი ტექნიკური ბაზა; • სკოლამდელი აღზრდის დაწესებულებების არასაკმარისი რაოდენობა და ნაწილობრივ მოუწესრიგებელი შესაბამისი ინფრასტრუქტურა; • კულტურული დაწესებულებების ნაწილობრივ მოუწესრიგებელი ინფრასტრუქტურა'
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> პროფესიული სასწავლებლების ნაკლებობა; შესაბამისი ნაგავმზიდი სატრანსპორტო საშუალებების და ნაგვის კონტეინერების ნაკლებობა; მეწყერსაშიში ადგილების მატება მუნიციპალიტეტის მთიან ზონებში; მოსახლეობის ინფორმირებულობის დაბალი დონე გარემოს დაცვის შესახებ.
შესაძლებლობები	საფრთხეები
<ul style="list-style-type: none"> საერთაშორისო ორგანიზაციებისა და სახელმწიფო სტრუქტურების მიერ საინვესტიციო პროექტების განსახორციელება მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე; საინვესტიციო პროექტების განხორციელება კერძო სექტორთან თანამშრომლობით; ენერგოეფექტური ტექნოლოგიების დანერგვა; ინტერნეტზე ხელმისაწვდომობის გაზრდის ხელშეწყობა; წყალმომარაგებისა და კანალიზაციის სისტემების მოწესრიგება; ენერგო ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება; ტურისტულ ეკონომიკურ ჰაბის პოტენციალი; მუნიციპალიტეტში სპორტული ტურიზმის განვითარების პოტენციალი; სხვადასხვა საერთაშორისო ორგანიზაციების მიერ ეკონომიკის განვითარების ხელშემწყობი პროექტების განხორციელება; 	<ul style="list-style-type: none"> რესურსების ნაკლებობა არსებული მუნიციპალური ინფრასტრუქტურისა და სერვისების მომსახურებისათვის; ბუნებრივი კატასტროფები.; საფინანსო და ეკონომიკური კრიზისები; ახალი ავტომაგისტრალის გაყვანის შემდეგ მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე არსებულ საერთო მნიშვნელობის გზაზე არსებულ მცირე პროდუქციის მეწარმეებისათვის გასაღების ბაზრის შემცირება; ახალგაზრდებისა და ნიჭიერი ადამიანების გადინება მუნიციპალიტეტიდან დედაქალაქსა და სხვა ქვეყნებში; მეწყერული პროცესების გააქტიურება; წიაღისეული მარაგის ამოწურვა; ბუნებრივი სტიქიები.

- სახელმწიფო სტრუქტურების მიერ ბიზნესის მხარდამჭერი პროექტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა მუნიციპალიტეტის ტერიტორიაზე მოქმედი ბიზნესისა და მეწარმეობის დაწყების მსურველებისათვის;
- მუნიციპალიტეტის შესაძლებლობებისა და რესურსების გამოყენებით კერძო ბიზნესის დაინტერესება;
- საბანკო კრედიტებისა და სადაზღვევო პაკეტების ხელმისაწვდომობის გაზრდა;
- მოსავლის შემდგომი შენახვა გადამუშავების ინფრასტრუქტურის შექმნა
- მექანიზაციის არსებული ბაზის გაძლიერება;
- მიწის ნაყოფიერების მართვის ეფექტური მექანიზმის შექმნა;
- მესათბურეობის ზონის სოფლებისათვის ხელმისაწვდომი გათბობის ენერჯით უზრუნველყოფის სტიმულირება;
- გამოუყენებელი (ნასვენების) ფართობების ჩართვა წარმოებაში;
- სავაჭრო ცენტრად ქცევა;
- ტურიზმისა და ტურისტული მომსახურების განვითარების ხელშეწყობა;
- ინვესტორების დაინტერესება სპორტული კლუბების დასაფინანსებლად;

4. განხორციელების მექანიზმი

მუნიციპალიტეტის ხელისუფლება დოკუმენტით წარმოდგენილი გეგმებისა და ხედვების განხორციელებისას გაითვალისწინებს შემდეგ პრინციპებს:

- **გამართული კოორდინაცია სხვადასხვა მხარეებთან** - პოლიტიკის დოკუმენტის განხორციელების შედეგიანობა მნიშვნელოვნად არის დამოკიდებული ყველა საჯარო უწყების ეფექტურ კოორდინაციაზე. განსაკუთრებული როლი უჭირავს ადგილობრივი თვითმმართველი ერთეულის კოორდინაციას ცენტრალურ ხელისუფლებასთან. იმისთვის რომ ადგილობრივ დონეზე განხორციელებული პროექტები იყოს ხარჯეფექტიანი მართველობის ორ დონეზე დაგეგმილი ღონისძიებები ერთმანეთს უნდა ავსებდეს, არ ხდებოდეს აქტივობების გამეორება და იყოს მჭიდრო კომუნიკაცია ორივე მხარეს შორის. შესაბამისად, ადგილობრივი ხელისუფლების მხრიდან მოხდება ცენტრალური ხელისუფლების გეგმებისა და ხედვების გათვალისწინება ადგილობრივი პოლიტიკის დაგეგმვისას, მჭიდრო იქნება ცენტრალურ სახელისუფლებო უწყებებთან კოორდინაცია.

- **პარტნიორობა** - პოლიტიკის დოკუმენტით გათვალისწინებული შედეგების ეფექტურად მიღწევისთვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს პარტნიორობა სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებთან. პარტნიორობა გათვალისწინებული არის როგორც დოკუმენტის შემუშავების ეტაპზე, ისე მისი განხორციელების ეტაპზე. თითოეულ მხარეს, ეს იქნება თავად ადგილობრივი ხელისუფლება, არასამთავრობო ორგანიზაციები, ბიზნეს სექტორი თუ სხვა, აქვს საკუთარი როლი და პასუხისმგებლობა ერთიანი მიზნებისა და ამოცანების მიღწევაში. შესაბამისად, პარტნიორობის პრინციპი იქნება ერთ-ერთი ფუძე დოკუმენტში წარმოდგენილი მიზნებისა და ამოცანების მიღწევისთვის აქტივობების დაგეგმვისა და განხორციელებისას.

- **კანონიერების პრინციპი** - ფინანსური სახსრების ხარჯვა მოხდება ეროვნული კანონმდებლობის შესაბამისად. ფუნქციები მმართველობის სხვადასხვა დონეზე მკაფიოდ იქნება გამოიჯნული და გადანაწილებული. ფინანსური პასუხისმგებლობა დაეკისრება აქტივობის დამფინანსებელ ორგანიზაციას.

წინამდებარე სამოქმედო გეგმა მოიცავს მიზნების, ამოცანების, აქტივობების, აქტივობის შედეგის ინდიკატორის, განხორციელების პერიოდის, შესაბამისი ბიუჯეტის, დაფინანსების წყაროსა და განმახორციელებელი უწყების შესახებ კონსოლიდირებულ ინფორმაციას.

სამოქმედო გეგმის ხანგრძლივობა შეადგენს 2 წელს.

ახალი სამოქმედო გეგმის შემუშავებამდე განხორციელდება არსებულის მონიტორინგი და შეფასება, რაც საფუძველი იქნება მომდევნო 2 წლიანი პერიოდის მეტად ეფექტურად და ხარჯეფექტიანად დასაგეგმად. სამოქმედო გეგმის მონიტორინგი და შეფასება მთლიანი დოკუმენტის შუალედური შეფასების ნაწილს წარმოადგენს.

შედეგად, შესაძლებელია სამოქმედო გეგმაში ცვლილებების შეტანა, თუმცა საჭიროა აღნიშნული ცვლილებების მიზანშეწონილობის დასაბუთება.

მუნიციპალიტეტის ხელისუფლება აქცენტს გააკეთებს მომდევნო პერიოდში ყველა მიზნისა და ამოცანის მოცვაზე, და ამისთვის აქტიურად იმუშავებს დამატებითი ფონდების მოძიების თუ საკუთარი ბიუჯეტიდან სახსრების გამოყოფის კუთხით.

5. 2020-2021 წლების სამოქმედო გეგმა

მიზანი 1:		ბიზნესის მხარდაჭერა და ინვესტირებისთვის ხელსაყრელი გარემოს შექმნა			მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:			მიზანი 8		
ამოცანა 1.1:		მუნიციპალიტეტის შესახებ ცნობადობის ამაღლება და მარკეტინგული მასალების მომზადება								
ამოცანის ინდიკატორი 1.1.1:	შედეგის	მუნიციპალიტეტის საინვესტიციო შესაძლებლობების გამოვლენილია; რიგირ კამპანიები ჩატარებულია		საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო			
			წელი	2020	შუალედური	საბოლოო				
			2023							
აქტივობა	აქტივობის ინდიკატორი	შედეგის	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო		
								მუნიციპალის	სხვა	დეფიციტი
								ბიუჯეტი		
							ოდენობა [ლ]	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	

1.1.1 მუნიციპალიტეტის საიმიჯო კლიპის, ბუკლეტების მომზადება, გავრცელებულია ადგილობრივი, რეგიონალური მედია საშუალებებით და სოციალური ქსელებით /მომზადებული საიმიჯო კლიპი, ბუკლეტები და მაყრებელთა რაოდენობა	1.1.1. მომზადებულია საიმიჯო კლიპი, ბუკლეტები და გავრცელებულია მასობრივი საინფორმაციო საშუალებებით		მუნიციპალიტეტის მერია		05.2020-12.2021	111000 ლარი	111000			
1.1.2 საინვესტიციო კატალოგის შექმნა	1.1.2. საინვესტიციო კატალოგი		მუნიციპალიტეტის მერია		04.2021 - 09.2021	10000 ლარი	10000 ლარი			
1.1.3 მუნიციპალიტეტში საინვესტიციო ობიექტების იდენტიფიკაცია, დარეგისტრირება, შეფასება, მასზე საინვესტიციო წინადადების მომზადება	1.1.3. იდენტიფიცირებულია საინვესტიციო ობიექტები, მომზადებულია საკადასტრო აზომვითი ნახაზები, შეფასებულია ექსპერტის მიერ. დარეგისტრირებულია ქონება მუნიციპალურ საკუთრებაში, მომზადებულია საინვესტიციო წინადადებები		მუნიციპალიტეტის მერია		03.2020-12.2021	20000 ლარი	20000 ლარი			

1.1.4	საერთაშორისო დონეზე თანამშრომლობის ჩამოყალიბება, ადგილობრივ და საერთაშორისო გამოფენა ბაზრობებში და ფესტივალებში მონაწილეობა	1.1.4.1.	დამყარებულია ურთიერთობა სხვადასხვა ქალაქთან და ორგანიზაციასთან,	მუნიციპალიტეტის მერია		06.2020-10.2021	25000 ლარი	25000 ლარი		
1.1.5	იმერეთის რეგიონალური დესტინაციის მართვის ორგანიზაციის (DMO) შექმნა	1.1.5.1	შექმნილია იმერეთის რეგიონალური დესტინაციის მართვის ორგანიზაცია (DMO) მუნიციპალიტეტი ორგანიზაციის წევრი	მუნიციპალიტეტის მერია	იმერეთის მუნიციპალიტეტის რწმუნებულის ადმინისტრაცია	01.2020-12.2021	10000 ლარი	10000 ლარი		
ამოცანა 1.2:		ადგილობრივი წარმოების. მ.შ. აგრარული პროდუქციის წარმოების ხელშეწყობა								
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 1.2.1:		ბიზნესის წარმოების გაზრდილი შესაძლებლობები	საბაზისო	სამიზნე		დადასტურების წყარო				
			2020	შუალედური	სა	2023				
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი	დაფინანსების წყარო			
							მუნიციპალიტეტი	სხვა	დ	

						ო [ლ]		ტის ბიუჯეტი				ი
								ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	ტ
1.2.1	ადგილობრივი წარმოების პროდუქტების პოპულარიზების მიზნით ყოველწლიური ფესტივალებისა და სახალხო დღესასწაულის მოწყობა	1.2.1.1	ჩატარებულია ადგილობრივი ფესტივალები	მუნიციპალიტეტის მერია		01.2020-10.2021	75000 ლარი			75000 ლარი	კერძო ინვესტორი	
1.2.2.	ფერმერთა ხელშეწყობა მიწის (მრავალკომპონენტანი) ლაბორატორიული კვლევების დაფინანსებით	1.2.2.1	ფერმერებისათვის ჩატარებულია სხვადასხვა ლოკაციაზე მიწის ლაბორატორიული	მუნ. მერია		04.2020-08.2021	10000 ლარი	10000 ლარი				

		ანალიზი										
ამოცანა 1.3:		საგზაო ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესება და ახლის მშენებლობა										
ამოცანის ინდიკატორი 1.3.1:	შედეგის უღებ	შესრულებ ული დაგეგმილ ი სარეაბილ იტაციო სამუშაოებ ი	სამიზნე		დადასტურების წყარო (Sources of Verification):							
					შუალედური	საბოლოო						
			წელი	2022	2023							
		მაჩვენებელი										
აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პარტნიო რი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო						
						მუნიციპა ლიტეტი ს ბიუჯეტი	სხვა			დეფ იცი ტი		
						კოდი	ოდენ ობა [ლ]	ორგანიზაცია				

1.3.1	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის დაბა კულაშში სოფ. ნინუაკუთხის დამაკავშირებელი გზაზე ასფალტობეტონის საფარის დაგება	1.3.1.1	რეაბილიტირებულია 1135 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს დაბა კულაშს და სოფ. ნინუაკუთხეს		რგგ	0 4.2020-09.2020	168000 ლარი			
1.3.2	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. ნაბაკევში ე.წ. „კაჭახიძეების უბანში“ ასფალტობეტონის საფარის დაგება	1.3.2.1	რეაბილიტირებულია 1500 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ. ნაბაკევს		რგგ	04.2020-09.2020	224000 ლარი			

			და ე.წ. „კაჭახიძეების უბანთან“								
1.3.3.	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. დიდი ჯიხაიში ე.წ. „როზეს უბანში“ ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.3.1	რეაბილიტირებულია 1345 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ. დიდ ჯიხაიშს და ე.წ. „როზეს უბანთან“			04.2020-09.2020	224000 ლარი				
1.3.4	მუნიციპალიტეტის სოფ. დიდი ჯიხაიში ხონი - ჯიხაიში-სამტრედიის საავტომობილო გზიდან N7 არასრული საჯარო სკოლის მიმართულებით ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.4.1	რეაბილიტირებულია 1500 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ. დიდი ჯიხაიში ხონი - ჯიხაიში-სამტრედი			04.2020-09.2020	224000 ლარი				

			ის საავტომობ ილო გზას N7 არასრული საჯარო სკოლასთა ნ							
1.3.5	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. დიდი ჯიხაიში ხონი - ჯიხაიში-სამტრედიის საავტომობილო გზიდან N2 საბავშვო ბაღის მიმართულებით მიმართულებით ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.5.1	რეაბილიტირებულია 1000 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ. დიდი ჯიხაიში ხონი - ჯიხაიში-სამტრედიის საავტომობილო გზას N2 არასრული საჯარო სკოლასთა ნ			04,2020-09,2020	168000 ლარი			
1.3.6	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის	1.3.6.1	რეაბილიტირებულია		რგვ	04,2020-09,2020	112000 ლარი			

	სოფ. მელაურში, მელაურის გადასახვევიდან მიწაბოგირის მიმართულებით N10 ქუჩაზე ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება		750 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ. მელაურს სოფ. მიწაბოგირას მიმართულებით							
1.3.7	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. ხიზლარში ე.წ. „ქვათიხის“ უბნიდან მელაურის საჯარო სკოლამდე N11 ქუჩაზე ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.7.1	რეაბილიტირებულია 1100 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს ე.წ. „ქვათიხის“ უბანს მელაურის N11 საჯარო სკოლას			04,2020-09,2020	168000 ლარი			
1.3.8	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. მე-2 მიწაბოგირაში N3 ქუჩაზე (პირველი მიწაბოგირის	1.3.8.1	რეაბილიტირებულია 800 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს			04,2020-09,2020	112000 ლარი			

	მიმართულებით) , ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება		მე-2 მიწაბოგირ ას N3 ქუჩაზე პირველი მიწაბოგირ ასთან								
1.3.9	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. პირველი მიწაბოგირაში N2 ქუჩაზე (კულაშის მიმართულებით) ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.9.1	რეაბილიტ ირებულია 1000 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს -1 მიწაბოგირ ას კულაშთან	რგვ	04,2020-09,2020	112000 ლარი					
1.3.1 0	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. დიდი ჯიხაიში ე.წ. ნინოშვილის უბნის მიმართულებით ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.10.1	რეაბილიტ ირებულია 1000 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ დიდ ჯიხაიშს ე.წ ნინოშვილ ის უბანთან	რგვ	04,2020-09,2020	112000 ლარი					

1.3.1 1	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. დიდი ჯიხაიშში ე.წ. ვაშაკიძეების უბნის მიმართულებით ასფალტო-ბეტონის საფარის დაგება	1.3.11.1	რეაბილიტირებულია 1000 მეტრი გზა, რომელიც აკავშირებს სოფ დიდ ჯიხაიშს ე.წ ვასაკიძეების უბანთან		რგვ	04,2020-09,2020	112000 ლარი				
1.3. 12	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. გომში წმ გიორგის ეკლესიის მიმართულებით ბეტონის საფარის დაგება		რეაბილიტირებულია 382 მეტრი გზა, წმ. გიორგის ეკლესიის მიმართულებით		რგვ	03.2020-07.2020	88 415 ლარი				
1.3. 13	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. გომში „ჯაშების“ უბანში ბეტონის საფარის დაგება		რეაბილიტირებულია 460 მეტრი გზა, ჯაშების უბანში		რგვ	03. 2020-07.2020	105 588 ლარი				
1.3. 14	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. გომში „ჯაშების“ უბანში		რეაბილიტირებულია 605 მეტრი გზა,		რგვ	05.2020-07.2020	158 913 ლარი				

	ბეტონის საფარის დაგება (მე2 ეტაჰი)		ჯამების უბანში(მე-2 ეტაჰი)							
1.3.15	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. გომში N 5 გზაზე ასფალტ-ბეტონის საფარის დაგება		რეაბილიტირებულია 342 მეტრი გზა, სოფ.გომში N5 მონაკვეთი		რგვ	02.2020-07.2020	84 615 ლარი			
1.3.16	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ. საჯავახოში რკ გადასასვლელიდან სკოლის მიმართულებით გზაზე ასფალტ-ბეტონის საფარის დაგება		რეაბილიტირებულია გზა, საჯავახოს რკ. გადასასვლელიდან სკოლის მიმართულებით		რგვ	02.2020-07.2020	211 298 ლარი			
1.3.17	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის სოფ.ნიგორზღვიდან სოფ. ოფეთის მიმართულებით ბეტონის გზის მოწყობა		რეაბილიტირებულია 1702 მეტრი გზა, სოფ. ნიგორზღვიდან სოფ. ოფეთის მიმართულებით		რგვ	05.2020-08.2020	502 012 ლარი			

1.3.18	სამტრედიის მუნიციპალიტეტის გომის ადმინისტრაციულ ერთეულში სოფ. მთისძირის მე-4 ქუჩაზე ასფალტ-ბეტონის საფარის დაგება		რეაბილიტირებულია 750 მეტრი გზა, სოფ. მთისძირში მე-4 ქუჩა.			05.2020-08.2020	1 ლარი				
--------	---	--	---	--	--	-----------------	--------	--	--	--	--

მიზანი 2:	მუნიციპალიტეტის მოსახლეობისათვის სუფთა კომფორტულ გარემოში ცხოვრების უზრუნველყოფა და სოციალური გაუმჯობესება	მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:	მიზანი 15. მიზანი 6. მიზანი 3.
ამოცანა 2.1:	წარჩენების მართვის სისტემის გამართვა		
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.1.1:	დასუფთავებულ ი, სანიტარიულად და ჰიგიენურად მიმზიდველი მუნიციპალიტეტი	საბაზის	სამიზნე შუალედური საბოლოო
		წელი 2020	2022 2023
	მაჩვენებელი		
აქტივობა	აქტივობის შედეგის დადასტურების წყარო	პასუხის პარტნიორები	შესრულებული ბიუჯეტი დაფინანსების წყარო

	ინდიკატორი	ტურე ბის წყარო	მგებელი უწყება	იორი უწყება	ების ვადა	[ლ]	მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფი ციტი
							ოდენ ობა [ლ]	კოდი	ოდენ ობა [ლ]	ორგანიზაც ია	
2.1.1	ქუჩების დაგვიდასუფთავება, საყოფაცხოვრებო ნარჩენებისგან და მისი გატანა გარე განათების ქსელების მომსახურება.	2.1.1.1	დასუფთავებულ ი ქუჩები, გატანილი ნარჩენი, მოწესრიგებული განათების ქსელი		მუნიციპალიტეტის მერია	01.2020-12.2021	214000 ლარი	214000 ლარი			
2.1.2	მაწანწალა ცხოველების დაჭერა მათი გადაყვანა სპეციალიზირებულ თავშესაფარში	2.1.2.1	სპეციალიზირებულ თავშესაფარში გადაყვანილი ცხოველები		მუნიციპალიტეტის მერია	01.2020-12.2021	30000 ლარი	30000 ლარი			
ამოცანა 2.2:		გარემოს დაცვისა და გამწვანების სამუშაოების გახორციელება									
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.2.1:		გაუმჯობესებული ეკოლოგიური წელი		საბაზის	სამიზნე		დადასტურების წყარო				
		წელი	2020	2022	შუალედური	საბოლოო					

		გარემო და ლანდშაფტური იერსახე:	მაჩვენებელი									
აქტივობა	აქტივობის ინდიკატორი	შედეგის	დადასტურების წყარო	პასუხის მგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
								ოღონობა [ლ]	კოდი	ოღონობა [ლ]	ორგანიზაცია	
2.2.1	სანერგე მეურნეობების მოწყობა/ექსპლოატაციით მწვანე ნარგავების მოვლა, პარკების და სკვერების სანიტარული დაცვა	2.2.1.1	მოწყობილის სანერგე მეურნეობა, მოვლილი მწვანე ნარგავები, სანიტარულად დაცული პარკები და სკვერები.		მუ. მერია	01.2020-12.2021	67760					
2.2.2	სკვერებისა და პარკების კეთილმოწყობა	2.2.2.1	კეთილმოწყობილი სკვერი/პარკი		მუნ. მერია	01.2020-12.2021	64840					
ამოცანა 2.3:		კომუნალური ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება										
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.3.1:		ქალაქის იერსახის		საბაზის	სამიზნე		დადასტურების წყარო					
	წელი		2020	2022	2023							

		მნიშვნელოვნად გაუმჯობესება, კომფორტული გარემოს შექმნა და		მაჩვენებელი									
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი		დადასტურების წყარო	პასუხის მგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				დეფიციტი
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		ორგანიზაცია	
								ოღონობა [ლ]	კოდი	ოღონობა [ლ]			
2.3.1	მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლების რეაბილიტაცია, გარე განათების ქსელის გაფართოება, არსებული ქსელის მოვლა-შენახვა და დაფინანსება.	2.3.1.1	რეაბილიტირებული მრავალსართულიანი საცხოვრებელი სახლები, გაფართოებული გარე განათების ქსელები,		მუნ. მერია		04.2020-10.2020	315000	315000				

ამოცანა 2.4:		წყლის სისტემების რეაბილიტაცია ექსპლოატაცია												
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 2.4.1:		უზრუნველყოფილია მოსახლეობისთვის წყლის მიწოდება და გაუმჯობესებულია ხარისხი	საბაზისო წელი	2020	სამიზნე შუალედური	2022	საბოლოო	2023	დადასტურების წყარო:					
აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო							
							მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი			
							ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია				
2.4.1	სასმელი წყლის სოკოების, შადრევნების წყლის ხარჯების დაფინანსება, სასმელი წყლის სისტემების რეაბილიტაცია მოწყობა მომსახურება	2.4.1.1	დაფინანსებული წყლის ხარჯები, რეაბილიტირებული სასმელი წყლის სისტემები.		მუნ. მერია		04.2020-10.2020	206000	ლარი					
ამოცანა 2.5:		საზოგადოებრივი ჯანდაცვის მომსახურების გაუმჯობესება												
ამოცანის შედეგის		ჯანდაცვის		საბაზისო	სამიზნე	დადასტურების წყარო:								

ინდიკატორი 2.5.1:		სერვისებზე გაზრდილი ხელმისაწვდომობა. გაუმჯობესებული მოსახლეობის სოციალური მთავარი მიზანი	შუალედური		საბოლოო									
			წელი	2020	2022	2023								
აქტივობა	აქტივობის ინდიკატორი	შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხისმგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				დეფიციტი		
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა				
				ოლდენობა [ლ]	კოდი	ოლდენობა [ლ]	ორგანიზაცია							
2.5.1	დედათა და ბავშვთა ჯანმრთელობის პროგრამის ანტიენატალური მეთვალყურეობის კომპონენტის მიმწოდებელი სამედიცინო დაწესებულებებისთვის „ცენტრიდან“ ტესტებისა და	2.5.1.1	ჩატარებული სკრინინგი, ვაკცინირებული მოქალაქეები				01.2020-12.2021	278000	278000					

<p>სახარჯი მასალების გაცემა, აგრეთვე, „B” ჰეპატიტის იმუნიგლობულ ინის გადაცემა ინტეგრირებუ ლის სკრინინგის პროგრამა</p>												
<p>2.5.2 მარტოხელათ ვის და სოციალურად დაუცველი პირებისათვის უფასო სასადილოთი სარგებლობა ბავშვთა დაცვის დღესთან დაკავშირებით მრავალშვილია ნი ოჯახებისათვის ამანათების მომზადება (5 და მეტი შვილი).</p>	<p>2.5. 2.1</p>	<p>უფასო სასადილოთი(ამანათებით) მოსარგებლეთა რაოდენობა,</p>				<p>01.2020- 12.2021</p>	<p>341000</p>	<p>341000</p>				
				<p>მუნ. მერია</p>								

2.5.3	<p>მიუსაფარ მოხუცებს ადგილებზე გაეწიოთ მზრუნველობა, მათი ინტერესების დაცვა და წარმოჩენა სახელმწიფო და საზოგადოებრივ ორგანიზაციებში, მათი ჩაბმის საზოგადოებრივად აქტიურ საქმიანობაში.</p>	2.5.3.1	<p>გაწეული მომსახურება. ბენეფიციართა რაოდენობა რომლებმაც ისარგებლეს სერვისით.</p>	მუნ. მერია		01.2020-05.2021	19540	19540				
2.5.4	<p>ახალშობილთა დახმარება</p> <p>1. ერთჯერად 100 (ასი) ლარის ოდენობით დაფინანსებას მიიღებენ მუნიციპალიტეტში რეგისტრირებული ოჯახები, რომელთაც</p>	2.5.4.1	<p>შესაბამისი მოწყვლადი ჯგუფები რომლებმაც მიიღეს დაფინანსება,</p>	მუნ. მერია		01.2020-12.2021	41800	41800				

	<p>შეეძინათ პირველი და მეორე შვილი. 2. მრავალშვილიანი ოჯახებისათვის (4 ან მეტი შვილი 18 წლამდე) ფულადი დახმარება</p>												
2.5.5	<p>სოციალურად მოწყვლადი ოჯახების თანადაფინანსება ჯანდაცვის კუთხით კერძოდ ოპერაციების, და სხვადასხვა სტაციონალური მკურნალობის დროს.</p>	2.5.5.1	<p>დაფინანსებული ბენეფიციართა რაოდენობა.</p>		მუნ. მერია		02.2020-05.2021	1391400	1391400				

მიზანი 3:	<p>მუნიციპალიტეტში ახალგაზრდების მხარდაჭერა.</p>	<p>მდგრადი განვითარების მიზნებთან (SDGs) კავშირი:</p>	<p>მიზანი 3. მიზანი 4.</p>
-----------	--	---	--------------------------------

		განათლების კულტურის და სპორტის სერვისების გაუმჯობესება										
ამოცანა 3.1:		ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზება										
ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.1.1:		სპორტულ აქტივობებში ჩართული ახალგაზრდების გაზრდილი რაოდენობა		საბაზის			სამიზნე		დადასტურების წყარო			
			წელი	2020	2022	2023	შუალედური	საბოლოო				
			მაჩვენებელი									
აქტივობა		აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხის მცემელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო				
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
								ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	
3.1.1	წარმატებული სპორტმენების დაჯილდოვება ა ფულადი პრემია/ან/და ფასიანი სასაჩუქრე სუვენირებით;	3.1.1 მოწესრიგებული სპორტული ინფრასტრუქტურა, სპორტში ჩართული ახალგაზრდების რაოდენობა		მუნ. მერია		02.2020-05.2021	504000	504000				

<p>მივლინებების განხორციელება, პერსპექტიული სპორტსმენების მომზადება წლიური საწრთვნელი პროცესის ორგანიზება და ნაკრები გუნდებისთვის მომზადება, მათთვის სოციალური პირობების შექმნა. 2020 წლის განვალობაში პროგრამის ფარგლებში გაიმართება სხვადასხვა სპორტული შეჯიბრებები</p>												
<p>ამოცანა 3.2:</p>	<p>ახალგაზრდების ჩართულობის ზრდა ადგილობრივი კულტურულ ცხოვრებაში</p>											
<p>ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.2.1:</p>			<p>საბაზის ო წელი 2020</p>	<p>სამიზნე შუალედური 2022</p>	<p>საბოლოო 2023</p>	<p>დადასტურების წყარო</p>						

				მაჩვენებელი									
აქტივობა	აქტივობის ინდიკატორი	შედეგის წყარო	დადასტურების წყარო	პასუხის მგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	დაფინანსების წყარო					
								მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი	
								ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია		
3.2.1	ადგილობრივი სამუსიკო სკოლების დაფინანსება	3.2.1.1	დაფინანსებულია და შეუფერხებლად ფუნქციონირებს გომის, დიდი ჯიხაიშის, ტოლების, კულაშის, სამტრედიის N2, სამტრედიის N1 სამუსიკო სკოლები, აღნიშნული აქტივობებით კულტურულ	მუნ. მერია		01.2020-12.2021	907800	907800					

			ცხოვრებაში ჩაება ადგილობრივი 670 ახალგაზრდა										
3.2.2	ადგილობრივი სამხატვრო სკოლის გამართული ფუნქციონირება	3.2.2.1	აღნიშნული ღონისძიების ფარგლებში ჩართული ადგილობრივი ახალგაზრდების რაოდენობა, გამოფენების რაოდენობა, სხვადასხვა გამოფენაზე აღნიშნული სკოლის მოსწავლეთა რაოდენობა რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს	მუნ. მერია		02.2020-12.2020	128400	128400					
3.2.3	თეატრალური, ქორეოგრაფიული და მუსიკალური საქმიანობის ხელშეწყობა; სოფლებში	3.2.3.1	აღნიშნული ღონისძიების ფარგლებში ჩართული ადგილობრივი ახალგაზრდების რაოდენობა,	მუნ. მერია		01.2020-12.2021	686000	686000					

<p>კულტურულ-საგანმანათლებლო საქმიანობის განვითარება; თანამშრომლობა ადგილობრივი და მეზობელი მუნიციპალიტეტის საგანმანათლებლო დაწესებულებებთან; სოციალური ჯგუფების კულტურულ-შემცენებითი, სამეცნიერო-საგანმანათლებლო მოღვაწეობის უზრუნველყოფა.</p>	<p>სხვადასხვა ფესტივალების რაოდენობა, სხვადასხვა სხვადასხვა საგასტროლო ღონისძიებაზე აღნიშნული სკოლის მოსწავლეთა რაოდენობა რომლებმაც მონაწილეობა მიიღეს</p>										
<p>ამოცანა 3.3:</p>	<p>განათლების სერვისების გაუმჯობესება</p>										
<p>ამოცანის შედეგის ინდიკატორი 3.3.1:</p>			<p>საბაზის ო</p>	<p>სამიზნე შუალედური</p>			<p>დადასტურების წყარო</p>				
		<p>წელი</p>	<p>2020</p>	<p>2022</p>	<p>2023</p>						

				მაჩვენებელი				დაფინანსების წყარო			
აქტივობა	აქტივობის შედეგის ინდიკატორი	დადასტურების წყარო	პასუხის მგებელი უწყება	პარტნიორი უწყება	შესრულების ვადა	ბიუჯეტი [ლ]	მუნიციპალიტეტის ბიუჯეტი		სხვა		დეფიციტი
							ოდენობა [ლ]	კოდი	ოდენობა [ლ]	ორგანიზაცია	
3.3.1 საბიბლიოთეკო გაერთიანების მუშაობის საბიბლიოთეკო ფონდის ელექტრონული კატალოგიზაციის მიმართულებით.	3.1. ბიბლიოთეკით მოსარგებლეთა რაოდენობა		მუნ. მერია		02.2020-05.2021	173000	173000				

3.3.2	არსებული ბალების რეაბილიტაცი ა.	3.3.	გამართულია 2.1 სკოლამდელი აღზრდის სერვისები, რამდენიმე ბაღში მოხდა ინფრასტრუქტუ რის , შშმ და შესაბამისი მოწყვლადი ჯგუფისთვის სექმნილია შესაბამისი გარემო სკოლამდელი განათლების მისაღებათ		მუნ . მერია		01.2020- 12.2021	3873000	387300 0				
-------	--	------	--	--	-------------	--	---------------------	---------	-------------	--	--	--	--

სამუშაო ჯგუფებში ასევე დასახელდა ისეთი განსახორციელებელი საკითხები, რომლებიც მიმდინარე წლის ბიუჯეტში არ არის გათვალისწინებული, თუმცა მიიჩნევა პრიორიტეტულ საკითხებად ესენია:

- მცირე და საშუალო საწარმოებისა და ეკონომიკის ზრდაზე ორიენტირებული სექტორები ხელშეწყობა;
- მუნიციპალიტეტის სოციალური საწარმოების შექმნის სავალდებულო პროგრამები, რომლებიც ეკონომიკურ განვითარებას შეუწყობს ხელს, ასევე მოახდენს სოციალურად დაუცველი ფენების დასაქმებას (ტერიტორიული ფილიალები, საწარმოები სოფლებში);
- სოფლის მეურნეობის სხვადასხვა დარგების შემნახველი და გადამამუშავებელი საწარმოების შექმნის სტიმულირება;
- ფერმერთა ცოდნის დონის სისტემატური ამაღლების სტიმულირება;
- მიწის საკადასტრო მონაცემების განახლება და კატეგორიზაცია;
- საირიგაციო და სამელუპრაციო სისტემების რეაბილიტაცია;
- ნიადაგის ნაყოფიერების მენეჯმენტის სისტემის შექმნა.
- მუნიციპალიტეტის სავაჭრო ცენტრად ქცევის ხელშეწყობა ადგილობრივი ბაზრების მოწესრიგებით;
- ადგილობრივ და საერთაშორისო დონეზე მუნიციპალიტეტის ტურისტული რესურსების პოპულარიზაცია;
- ჯანსაღი ცხოვრების წესის დამკვიდრების მიზნით მრავალფუნქციური დახურული ტიპის სპორტული დარბაზის მშენებლობა.
- პროფესიული განათლების ხელშეწყობა ინფრასტრუქტურის გაუმჯობესებით
- პარკებისა და სკვერების გამწვანება, ტურისტული-გასართობი ინფრასტრუქტურის მოწესრიგება, მათ შორის დენდროლოგიური პარკი.
- ბალნეოლოგიური კურორტების რესურსის გამოყენების ხელშეწყობა;
- ინვესტიციების მოძიების მიმართულებით აქტიური მუშაობა.

6. მონიტორინგი და შეფასება

განვითარების დოკუმენტით გათვალისწინებული მიზნებისა და ამოცანების მიღწევისკენ სვლის შესაფასებლად პოლიტიკის დაგეგმვის ეტაპზე მნიშვნელოვანია მონიტორინგისა და შეფასების კომპონენტის გათვალისწინება. გეგმის მონიტორინგი განხორციელდება სისტემატურად, რაც გულისხმობს მონიტორინგის და შეფასების გეგმის მიხედვით გაწერილი საქმიანობების განხორციელებას, აქტივობების და პროექტების შესრულების მეთვალყურეობას დროულად ხარვეზების, შეფერხებისა თუ წარმატების შემთხვევების გამოვლენის მიზნით.

მონიტორინგის მონაცემების რეგულარული გაანალიზება ადგილობრივ ხელისუფლებას შესაძლებლობას მისცემს საჭიროების შემთხვევაში შეიტანოს შესაბამისი პროგრამული ცვლილებები სამოქმედო გეგმის საერთო განხორციელებისა და მიზნის მიღწევის პროცესის ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად, საჭიროების შემთხვევაში.

მონიტორინგის ანგარიშები მომზადდება შემდეგი პრინციპებისა და ტექნიკური სტანდარტების დაცვით:

დროულობა - ანგარიშები მომზადდება დროულად, პერიოდის შერჩევა მოხდება საბიუჯეტო პროცესისა და კალენდრის გათვალისწინებით.

ფოკუსირებული - ანგარიშებში წარმოდგენილი იქნება ყველაზე მნიშვნელოვანი ინფორმაცია, მაგალითად, კონკრეტულ პრიორიტეტებსა და აქტივობებთან დაკავშირებული მიღწევები, შესაბამისი ინდიკატორებითა და მაჩვენებლებით.

მკითხველზე ორიენტირებული - ინფორმაცია წარმოდგენილი იქნება მომხმარებლისთვის გასაგებ და ადვილად აღქმადი ინსტრუმენტებით, დოკუმენტი იქნება მარტივად კითხვადი და აღსაქმელი.

რელევანტური - ანგარიშგება მოხდება მხოლოდ რელევანტურ და სტრატეგიულად მნიშვნელოვან საკითხებთან დაკავშირებით. დოკუმენტისთვის არარელევანტური იქნება ყოველდღიური ადმინისტრაციული ხასიათის ინფორმაციისა და აქტივობების შესახებ დეტალების აღწერა/წარმოდგენა, რაც არ სძენს დოკუმენტს დამატებით ღირებულებას, და ნაკლებად საინტერესოა საზოგადოებისათვის.

მონიტორინგისა და შეფასების ნაწილში ადგილობრივი ხელისუფლება მიესალმება საზოგადოების ორგანიზაციების, მოქალაქეებისა და ბიზნეს სექტორის ჩართულობას, რაც მეტად ეფექტიანს გახდის ამ პროცესს.

მონიტორინგი და შეფასება, რაც დაკავშირებულია სამოქმედო გეგმის განახლებასთან, დაგეგმილია 2 წელიწადში ერთხელ. გამომდინარე იქიდან, რომ 1 მარტამდე მომზადდება ბიუჯეტის შესრულების ანგარიში, რასთან ერთად განხორციელდება მონიტორინგისა და შეფასების ნაწილიც, პირველი წლის ბიუჯეტის შესრულების ანგარიშის გათვალისწინებით. შედეგების საფუძველზე კი მოხდება სამოქმედო გეგმის განახლება უკვე შემდეგი ორი წლისათვის.

შედეგად განხორციელდება:

- შედეგებისა და გავლენის შეფასება მიზნებისა და ამოცანების შესაბამისად საშუალო და გრძელვადიანი პერიოდზე;
- გაუმჯობესებასთან დაკავშირებული მტკიცებულებებზე დაფუძნებული რეკომენდაციების შემუშავება;
- ანგარიშვალდებულებისა და გამჭვირვალობის დონის ამაღლება;

-
- რესურსების ეფექტიანი განაწილების ხელშეწყობა მიზნებსა თუ მიზნობრივ პროგრამებს შორის.

მონიტორინგისა და შეფასების შედეგად გამოვლინდება:

- რამდენად წარმატებით მოხდა იმ სასურველი შედეგის დადგომა რაც მიზნებსა და ამოცანებში არის ასახული; ან რამდენად არის პროგრესი მათი გადაწყვეტის მიმართულებით;
- რამდენად წარმატებით მოხდა იმ პრობლემებისა და მათი გამომწვევი ფაქტორების გადაწყვეტა რაც მიზნებსა და ამოცანებში იყო წარმოდგენილი; ან რამდენად არის პროგრესი მათი გადაწყვეტის მიმართულებით.

მუნიციპალიტეტის ადმინისტრაციული ერთეულები

N	ადმინისტრაციული ერთეული	ოჯახი	მოსახლეობის რიცხოვნობა	მიგრაცია
1	ქ. სამტრედია	7 754	25 663	701
2	დაბა კულაში	514	1 715	57
3	სოფ.ბაში	403	1 263	26
4	სოფ.გამოჩინებული	66	159	0
5	გომის თემი	1 096	3 693	49
6	სოფ.გორმალაღი	153	415	1
7	სოფ დიდი ჯიხაიში	1 096	3 388	64
8	ეწრის თემი	467	1 688	35
9	ნაბაკევის თემი	690	2 226	30
10	სოფ.იანეთი	575	2 019	38
11	მელაურის თემი	503	1 659	27
12	საჯავახოს თემი	433	1 356	40
13	ტოლების თემი	534	1 626	63
14	ღანირის თემი	507	1 631	25
15	ოფეთის თემი	200	556	3